ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3926 | ՅՈՒՆՈՒԱՐ 30 / 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1899 | 30 ՌԱՄԶԱՆ 1316 | ՇԱԲԱԹ

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK."
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.ռ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՀԱՅԸ ՀԱՒԱՏՔԻՆ ՏԵՂ

Տասնըհինգ տարիներէ աւելի է որ Տոմինիկեան կարգէն երկ-երկու ֆրանսացի կրօնաւորներ յաջորդաբար կը բնակին Վան և սակայն ոչ մէկ Հայու կրցած էին լատինականութիւնը ընդունել տալ: Ամէն մարդ կը զարմանար այդ կրօնաւորներուն երկայնամիտ համբերութեանը վրայ, որով արդիւնք մը չստանալնուն հակառակ, այդքան տարի հոն կը մնային բաւական ալ ծախք ընելով: Շատեր՝ երբեմն հետաքրքրութեամբ կը հարցնէին թէ՝ «ի՞նչ բանի կը սպասէք, քանի որ արդիւնք մը չէք կրնար ձեռք բերել»: Բայց անոնք, ժպտուն դէմքով մը կը պատասխանէին ամէն հարցնողի՝ թէ պատեհ ժամանակի մը կը սպասեն Հայերը Ս. Պետրոսի փարախին մէջ առնելու համար:

Կ'երեւայ թէ այդ «պատեհ ժամանակ»ը 1898 թուականն էր, որմէ առաջ բովանդակ Վանայ նահանգին մէկ ծայրէն միւսը՝ ըլլայ քաղքին և կամ գիւղերուն մէջ, ոչ մէկ կաթոլիկ կար: Հասարակ ժողովուրդը այդ «կաթոլիկ» բառին իմաստն անգամ չէր գիտեր ու գիւղացին մանաւանդ, Քրիստոնեայ ըսելով Հայը միայն կը ճանչնար՝ չկրնալով ըմբռնել թէ իր ցեղէն զատ կրնան տարբեր քրիստոնեաներ ալ գտնուիլ: Եւ այս ըմբռնումը ա՛յն աստիճան զօրացած էր իր մէջ, որ իրարու հոմանիշ կը նկատէր «Հայ» ու «Քրիստոնեայ» բառերը, և ուրիշ ազգի մը համար փոխանակ «քրիստոնեա՞յ է» հարցնելու, կ'ըսէր միամտօրէն. «այդ ազգը հա՞յ է»: Այդ միեւնոյն ըմբռնումով է դարձեալ որ Վանեցի բարեպաշտ Հայը քրիստոնեայ չի ճանչնար բողոքականները: Ասիկա է պատճառը որ 29 տարիէ ի վեր թէև բողոքական միսիոնարներ կան Վանայ մէջ, բայց չի կան 29 չէնք չնորհք Հայեր՝ որոնք բողոքականութիւնը ընդունած ըլլան: Բոլոր ասոնցմէ դիւրաւ կը հասկցուի ուրեմն, թէ Վանայ Նահանգին Հայերը, բազմաթիւ գեղերու և գաւառներու մէջ ցրուած, միշտ կոյս պահած էին իրենց հաւատքը:

Այս տեսակ հոգեբանութիւն մը ունեցող հասարակութեան մը մէջ է ահա որ կրօնափոխական շարժում մը սկսած է 1898 տարւոյն ընթացքին մէջ: Բայց ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ այս աստիճան կրօնասէր և իր մայրենի Եկեղեցւոյն հաւատարիմ այդ հասարակութիւնը յանկարծ կը բռնուի կրօնափոխութեան հոսանքէն: Բուն ցաւը ատոր մէջն է, և ատիկա է որ պիտի ջանանք պարզել. բայց անոր ծնունդ տուող պատճառները քննելէ առաջ, անցողաբար պատմենք ուրիշ քանի մը նախընթաց պարագաներ՝ որոնցմէ շատ պայծառ պիտի տեսնուի թէ ազգային Եկեղեցւոյն սէրը որքա՛ն խորարմատ էր Վանայ հայ հասարակութեան մէջ:

1885ի կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ Վանայ ազգայիններուն մէկ մասին ակնկալութիւնը պսակուած չըլլալուն համար, այս վերջինները քիչ մնաց որ քաղքին ամէնէն ընդարձակը եղող Արարուց եկեղեցիին մէջ Էջմիածնայ կաթողիկոսին յիշատակութեանը ընդդիմանային: Այս արարքին առաջքը առնել յաջողեցաւ սակայն մօքի արժնութիւն ունեցող անձ մը՝ որ այդ դասակարգին համախոհ չըլլալով, ըսաւ անոնց. «Գիտէ՞ք ինչ կը նշանակէ կաթողիկոսը չյիշուիլ ըսելը. Էջմիածինը և Լուսաւորչի աթոռը ուրանալ կը նշանակէ. ա՞յդ է ձեր միտքը, թէ ոչ ձեզ առաջնորդողները խաբած են զձեզ:» Հազիւ այդ անձը խօսքը աւարտած էր, երբ դժգոհները խղճահարուեցան ու զղջացին ըրածնուն վրայ, իբր թէ ամէնուն ալ գոցուած աչքերը յանկարծ բացուելով, իրենց սխալը ճանչցած ըլլային: «Էջմիածինն ու Լուսաւորչի աթոռը ուրանալ» խօսքերը ցնցող ազդեցութիւն մը առաջ բերած էին անոնց սրտին ու մտքին վրայ:

Ահաւասիկ երկրորդ օրինակ մըն ալ Վանայ հայ հասարակութեան դէպ ի Էջմիածին ու Լուսաւորչի աթոռը ունեցած սիրոյն և ջերմ զգացման:

Վերեւ յիշուած միջադէպէն տարի մը ետքը, այսինքն 1886ին, Պօղոսեան և Ապօղոսեան կուսակցութիւնները իրենց երրորդ ու վերջին պայքարը մղել սկսած էին իրարու դէմ, տարօրինակ հակառակութեամբ մը: Վերջիններուն նպատակն էր Պօղոս եպիսկոպոսը հեռացնել Վանայ առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնէն, մինչդեռ առաջինները կը պաշտպանէին եպիսկոպոսը ու կը ջանային նոյն իսկ առաջնորդ ընտրել տալ զայն: Վերջապէս, Ապօղոսեանները նկատելով որ իրենց ջանքերը բոլորովին ապարդիւն պիտի մնան, որոշեցին կրօնափոխութեան կեղծ սպառնալիք մը ընել Պատրիարքարանին ու յայտարարեցին թէ 300 տնով կաթոլիկ պիտի ըլլան, եթէ Պօղոս եպիսկոպոս պաշտօնանկ չըլլայ: Այդ յայտարարութենէն հրապուրուած, Մշոյ այն ատենուան Հայ-Հռոմէականներու առաջնորդ Հ. Ստեփան Վ. Պաղպանեան փութաց Վան երթալ, բայց իր հոն երեւումը ակնկալած արդիւնքին ճիշդ հակառակը առաջ բերաւ. հայ-կաթոլիկ վարդապետի մը տեսքը այն աստիճան գէշ ազդեցութիւն մը ըրաւ հոն՝ որ կրօնափոխ ըլլալու կեղծ տրամադրութիւն ցուցնող Հայերը մինչեւ իսկ զղջացին իրենց յայտարարութեան վրայ, տեսնելով որ այսչափ փութկոտութեամբ օգտուիլ կ'ուզէին անկէ, զիրենք մայրենի Եկեղեցիէն հեռացնելու համար: Եւ բարեմիտ Հ. Պաղպանեան, պարապ տեղը 15 օր սպասելէ ետքը, տեսնելով որ ոչ ոք կը մօտենայ իրեն, ձեռնունայն Մուշ վերադարձաւ:

Հիմա պիտի զարմանանք անշուշտ, մտածելով թէ մայրենի Եկեղեցիին այս աստիճան նախանձախնդիր հասարակութիւն մը ինչպէ՞ս կրնայ դիւրաւ լքել Էջմիածինն ու Լուսաւորչի աթոռը: Բայց եթէ կայ զարմանալու կէտ մը, ապահովաբար ատիկա չէ, հապա սա իրողութիւնը՝ թէ ինչպէ՞ս կրցեր է դեռ հաւատարիմ մնալ իր պապենական հաւատքին, և չհրապուրուիլ ներկայացուած այնչա՜փ նիւթական փորձութիւններէն: Այս զարմացումը աւելի կը շեշտուի, եթէ երբեք աչքի առջեւ ունենանք մանաւանդ Վանայ ժողովուրդին նիւթական նեղութեան առած համեմատութիւնը: Եթէ երբեք այս կէտը ամէնուն ծանօթ ըլլար, ոչ մէկը պիտի ուզէր «թուլակրօն» կամ «թուլամորթ» ածականը տալ հասարակութեան մը՝ որ լալով կը բաժնուի իր Եկեղեցիէն, իր կրօնքէն, ամէն բանէ աւելի անօթի մնալու երկիւղէն բռնադատուած: Վանայ մէջ տիրող արդի սղութիւնը թէև սով չի կրնար կոչուիլ, բայց 1879-80ի սովէն աւելի նեղութիւն կը պատճառէ, քանի որ այն ատենուան պակասը հացահատիկն էր, մինչդեռ հիմա դրամն է որ կը պակսի: Իրենց դրամ ղրկող մը ունեցող ընտանիքներ մասով կը համրուին այսօր ու բնակչութեան ընտանիքներուն վաստակաւոր և աշխատելու ընդունակ անդամներուն մեծ մասը անգործ կը մնան հօրենական օճախին անկիւնը. և ինչ որ ալ աւելի ցաւալի է, իրենց իսկ աչքով կը տեսնեն իրենց զաւակներուն ու կիներուն ցրտալլուկ մերկութիւնն ու անսուաղութիւնը: Եւ երբ այդ տեսակ պարագայի մը մէջ, ուր մանրիկ ճժերն ու լաճերը հաց կ'աղաղակեն լալով, ճոխ հանդերձներով զարդարուն և հարստութեամբ շողշողուն անձ մը կը մօտենայ այդ անգործ մարդոց և հաց, հանդերձ ու դրամ կ'առաջարկէ՝ կաթոլիկ արձանագրուելու փոխարէն, ինչպէ՞ս չփորձուին: Սակայն և այնպէս, հակառակ բոլոր ասոնց, գտնուած են ընդդիմադրողներ ինչպէ՛ս Շատախցիք, որոնց Տոմինիկեանները 60 ոսկի առաջարկեցին տալ, եթէ միահողոյն յօժարէին լատինականութիւնը ընդունիլ. Այլք գիւղացիներն ալ դեռ հոգեկան հակընդդէմ պայքարի մը մէջ կը գտնուին, ընդունելու կամ մերժելու համար նմանօրինակ և աւելի շահաւէտ պայման մը: Առ այժմ թէև իրենց խիղճն ու հաւատքը ամուր մնացած է ամէնէն զօրաւոր փորձութեանց դէմ, սակայն խնդիր է թէ մինչեւ վերջը պիտի կրնա՞ն դիմանալ:

ՑՈՒՍԱԿ

ԾՆՈՒՆԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ես Ծնունդի վէպ չեմ գրեր ըստեպ— և չե՛մ ալ կարդար ինչ որ, անդադա՛ր, ամէն Ծընունդի ցնդի ու փնթի, աստի և անտի, յեղուով մ'ըստորին, ճի՛շդ խմման օրին, հիացմամբ խորին, գըրածն օտարին անանուն, անտէ՛ր՝ թարգմանեն շատեր և անխղճմտանք տըպեն՝ անվըտանգ — ու մենք ալ կո՛ւլ տանք...: Տարին մէկ անգամ ընթերցող Ադամ, Հայ ազգի անդամ, իբրև... համադամ իրաւ, կը նայիս, կարդայ... Անայիս, մերթ ալ... Զարունչ՛ —. բայց հաղա՛ր ունի երբ գան միասին, երկինք, ծով, լուսին, վարդ այտեր կուսին, համկեանք ու մահ սին խառնեն ու խօսին, ջո՛ւրց վըրայ խոնաւ կ'երդնում որ ըրնա՛ւ չը պիտի կարեն, բանաստեղծօրէն, երկնել հաղուադէպ այն իրական վէպ զոր, ճըմարտախօս, պիտի պատմեմ հոս, ի մի բարբառ հէգ... — Քիչ մը շունչ առէ՛ք:

* * *

Գիտէք որ ամէ՛ն տարի կատարի՝ Աստուծոյ հետ հաշտ, աւելորդապաշտ ու մոլեռա՛նդ մանաւանդ մեր Քուրիկ ազգին Ս. Մկրտութեան (մեր ալ Ծընընդեան) տօնին օրն: Այգուն, գիշերէն անքուն, դուրս կ'ելլեն ժամէն, Թափոր կը կազմեն, խունկ ու մոմերով և սկանջախառն՛վ շարականներով դըպիրք ու կղերք, արք, կանայք, տղերք, մի հոծ զանգուածով կը դիմեն ի ծով և Խաչն սուն ատեն ջուրը կը նետեն: Անմիջապէս եղերքէն—բաբեկըրո՛ն ապաքէն—մարդիկ ջուրը կը ցատքեն ճըլօ՛մփ, ճըլօ՛մփ, ու չիտակ, լուղորդութեան վարժ, գիտակ, շարժելով ոտք, թև, դաստակ, փրփրոտ ալեաց վրայ ու տակ, դիմեն ի նո՛յն նըպատակ. ըլլալ հասնող առաջին ջըրատատան Ս. Խաչին՝ գործ մ'է հաճոյ Արարչին, որով շահին—վա՛րձք յստակ—մեղաց ներումն և... ըստակ: Երբեմն ալ, բաղդին թա՛ց կատակ, մին կը սուզի ծովուն տակ, մինչ ուրիշ մ'ալ թօքատապ կ'ունենայ, և հապըշտապ, դեբեզմանը—խո՛ր վիրապ—կ'երթայ գրաւել մի պարապ,—մինչ հոգին ջինջ զերդ կաքաւ, պարզելով լա՛յն իր թեւեր կը սըլանայ դէպ ի վեր, հո՛ն վայելել անստուեր կեանք որ փայլի փառ ի փառ... բայց կ'երկարի իմ բարբառ հէգ...: Խնդրեմ, նոր շունչ առէ՛ք:

* * *

—Ծընունդի առտուն, ի վերին Վոսփոր, Եէնիմահալլէ մի երկար Թափոր, ժամկոչ մ'առջեւէն ծըղած լըսնափոր, դըպիրներ հագած շապիկ ըսպիտակ, քահանայք՝ շուրջառ կանաչ-կապուտակ, վեբէն տեղացող յորդ անձրեւին տակ ցեխաթաթախ, խիտ ու խառնակուտակ՝ Նաւամատոյցը կ'ուղղուին չիտակ, ուր արդէն շարուած երկսեռ հոծ խումբեր, մութուն՝ ծեր, մանուկ, այր, կին դուրս թափեր, կ'սպասեն ժամէ՛ մ'ի վեր անհամբեր...: Ջուրն այն տեղ կազմէ՝ բոլորաձեւ գոլշ մի մեծ լիճ, կամ մի փոքրիկ ծովախորշ որուն վրայ, իրա՛ւ չը հաւտալիք բան, ա՛յն օրին 5-10 նաւեր ալ ծըփան, նաւեր որոնց մէջ տղայոց, կըրկան ճիչեր, ճըզուքներ, ճըլվըլուքնե՛ր կան...:

—Նաւամատոյցին վըրայ, եզրին մօտ կը հասնի Թափորն, իսկոյն՝ պատկառոտ ճամբայ տան աւագ ծեր քահանային և ամէնքն անոր ձեռքը կը նային. ամէ՛նքն ալ, ուխտաւոր հոգի մանաւանդ, որոնք կիսամերկ—համակ խանդ, եռանդ—մէկ ժամէ ի վեր ծովեզեր մօտիկ, ժամէ մ'ի վեր որ անձրեւ սաստիկ և կըծու հովը որ փըշէ հիւսիսէն՝ ծովը նետուելիք Խաչին կ'սպասեն:—Քահանան աղօթք մ'ալ կը մըրմըրայ, կ'երկարէ թեւը ջուրերուն վըրայ, և յանկարծ, արագ և ուժեղ ձեռքով նետէ Խաչն հեռո՛ւն, նաւակներուն քով...:

* * *

Բա՜ֆֆ, ճըլո՛մփ, ճըլո՛մփ, բա՜ֆֆ, ճըլո՛մփ. խկոյն, մինչ անձրեւն հոսէ հեղեղի հանգոյն, ջուրը կը նետուին տասնեակներով, մէկ յայն, փրփրան ու ցայտքեն ալիք մոխրագոյն... Քոսթաքին, Մանոլն, Եանքօն ու Ճորճին, ձկնորսն ու փէսծին ու լանթերսածին, ա՛յն վայրկենին որ ճիգով մը վերջին հասնելու մօտ են ջըրամըյն խաչին, ճիչերով լեցուն նաւակին մօտիկ, նաւակին մէջէն կնիկ մ'աղքատիկ, ծովը կը նետէ կապոց մը պզտիկ...: Հաւատքովն ասա՛ւ —կամ բարեբաստիկ— մա՛յր մ'էր, իսկ նետա՛ծն ի Պըրսպատո՛կ՛ իր մանկիկն հիւանդ տըխեղծ, անկորո՛վ զոր կ'ուզէր Խաչին յուզած Ս. ջըրով մըկըրտել, բուժել, փրկե՛լ մեռնելէ...: —«Թռեխի՞ խսա, թի՞ խմաւս, բալէ՛...» Թնդացին գոռում, գոչում, աղաղակ— կարծես մէ՛կ բերան հազար կաչաղակ կ'...երգէին — երբ մէկն, յաջողակ լուղակ, առնել չը կրցած Ս. Խաչին փոխան հասաւ, ազատեց թըշուառ երախան որ լաթի մը մէջ փաթթըւած ճերմակ, առած սա՛ռ տուշէն սարսափած համակ, կամ ծովուն ջուրը գըռած շատ աղի — ճիչեր կ'արձակէր վըա՛նկ, վըա՛նկ, կատաղի՛...:

Եւ ահա եղերքէն—իրարանցում նո՛ր— ու նոր վայնասուն փրթի աշաւոր... «Թի՞ խեմիրէ, թի՞ էմի բալմէնի...» բըժի՛շկ, դեղագո՛րծ, պոռան կը մեռնի՛...: Մարդ մը չափահաս, ընտանիքի տէր, որ հոն ջըրօրհնէքէն ուշեւ կը գիտէր, և որուն որդին, դեռ նոր, զիպուածով ինկած, խեղդուա՛ծ է եղեր ի ծով, «Մանկիկն, ա՛հ, ինկաւ, խեղդուի՛ պիտի» կը գոչէ խեղճն ու բուռն յուզմամբ՝ սրտի մեծ երակն խկոյն պայթի կամ փրթի...: «Բէքիանէ՞ խալէ, ածապա խաքի՞...» Մայրն առաւ տըղան ու գըլնաց մէկդի, ըր ամէն խի՛սա գոհ, երջանիկ, ժպտո՛ւն.... Մարդուն դիակն անշո՛ւնչ առին տարին տուն...:

—Նորավէ՞պ չէ՛ աս, կամ չինծու մասալ, ինծի պատմեցին—հաւատացի ես ալ...

—Կրնա՛ք հաւատալ, սիրել և յուսա՛լ:

ԱԼՓԱՍԼԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՔՈՅՐԵՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Երկու քոյրեր էին: Դեղին աստղի մը ու Թուխ աստղի մը նման, դրախտի մը տարբեր ազգի զոյգ հիասքանչ ծաղիկներու նման, գեղուղոյ Թուխ ամպի մը ու գեղուղոյ վարդ ամպի մը նման, երկու ճշմարիտ գեղեցկութիւններ՝ իրարու աննման, երկու քոյրեր էին:

Մի՛ տխրիք, մտածելով Մալէղոյի բանաստեղծութեան: Երկու քոյրերուն կեանքը կարճատեւ չեղաւ—այդպէ՛ս միայն— վարդերու կեանքին նման: Մանաւանդ եղերական վախճան ալ չունեցան. մին ծովամոյն ու միւսն անձնասպան չեղաւ: Երկուքն ալ դեռ կենդանի են, երկու քոյրերը, երկու գեղեցկութիւններ լման, երկու ճշմարիտ գեղեցկութիւններ՝ իրարու աննման:

Բ.

«Բայց տեսնե՛նք այդ աղուոր աղջիկները կամ այդ աղուոր կիները: Նկարագրեցէք: Գուցէ մենք չենք հաւնիր կամ գուցէ շատ կը հաւնինք: Ահա երկու երիտասարդներ, որոնք աղջիկ կը փընտռեն,—եթէ ձեր երկու քոյրերն աղջիկ են: Երկուքն ալ գիրքի տէր են, այդ երիտասարդներն, ու գեղադէմ:»

Գ.

Նկարագրե՛մ...:

Մեծ գաւաթ մը կաթ ու մեծ կէս գաւաթ սուրճ...

—Մենք նախաճաշ ըրած ենք, շնորհակալ ենք...

—Ձեզի կաթ ու սուրճ կամ կաթնասուրճ հրամցնող կա՞յ: Կե՛ր տէ՛ք դոհացէք: Մեծ գաւաթ մը կաթ ու մեծ կէս գաւաթ սուրճ: Սուրճը Մոքայի ու կաթը ոչխարի պիտի ըլլայ, հարազատ սուրճ ու անարատ կաթ...

—Ինչպէս որ խմած չունինք հիմայ բնաւ...

—Այո՛, ինչպէս որ խմած չունինք, նոյն իսկ Սըլանիտը, այնպէս՝ սուրճ և այնպէս՝ կաթ: Նորածին մը չունի՞ք ընտանեաց մէջ. ստնտուն Պարտիզակցի՞ է: Սակայն ստնտուին հաւատարիմ պէտք է եղած ըլլայ ստնտուն: Կաթին գաւաթին քառորդը սուրճի գաւաթին մէջ պարպելէ ետքը, ստնտուին ստեան պտուկը պիտի մօտեցնէք կաթին գաւաթին, ու գաւաթին՝ որ բիւրեղեայ ըլլալ պարտի՝ ծծել պիտի տաք կաթնտուին ստեան պտուկը: Շուշան մ'ալ պիտի գտնէք՝ ճիշդ կաթին գոյնով. և իր ծաղկոսկրեայ տեսլանուրը թափանցիկ սպիտակութիւնը պիտի ցոլանալ տալ գաւաթին մէջ, հոն թոթուելով ոսկի փոշին՝ զոր շուշանի թերթաբաժան բաժակին պչացիկ թելերուն ծայրի կուսական գոցբերնի մը ձեւով այն անանուանելի՛ մարմինները կը պահեն յո՛յլ յարակցութեան մը հեշտին զօրութեամբն: Ու կաթնասուրճ եղած սուրճի գաւաթին վրայ պիտի ցոլալ տաք վիթի մը աչուրները, և ագաւի մը երկու թեւերն հոն կաթնասուրճի գաւաթին մէջ պիտի թոթուէք երկա՛ր երկա՛ր՝ մինչեւ որ ալ թեւերը ձեր աչուրներուն ճերմակ կամ մոխրագոյն երեւնան...

—Ի՜նչ տարօրինակ, ինչ կախարդական դեղագիր: Մենք նկարագրութիւն ուզեցինք: Ամուսնանալիք տղայ կայ մէջերնիս, անհամբե՛ր հիմայ՝ որ երկու ճշմարիտ գեղեցկութիւններու վրայ խօսեցաք, դուք որ՝ իբրեւ ուսուցիչ Գեղեցկագիտութեան՝ գիտէք ի՛նչ է, ո՛րն է գեղեցիկը...

—Ես նկարագրել չեմ գիտեր. կը գծագրեմ: Միայն թէ նկարագրութենէ մ'աւելի պիտի տամ ձեզի: Ձեզի խմո՛րը պիտի տամ որով, իմ գծագրութիւններուս վրայ նայելով, պիտի տրորցնէք այդ երկու ճշմարիտ գեղեցկութիւնները իրարու նման, ինչպէս որ իրարու կը նըմանին երկնակամարին վրայ շողըացիկ շողփռիկ դեղին աչք մը ու թո՛ւխ աչք մը, բուրաստանի մը մէջ այգաւիթիթ երկու տարազգի սխրալի ծաղիկներ, գեղուղոյ թուխ ամպ մը ու գեղուղոյ վարդ ամպ մը քմածածան երկնակամարին վրայ:

—Մեր առնելիք աղջիկը մե՛նք պիտի ստեղծենք. շուտ, խմո՛րը, խմո՛րը...

—Բայց դուք ալ ինծի բան մը պիտի տաք...

—Անշուշտ... խանէ՛ւբ...

—Ո՛չ ինծի. այդ կաթի գաւաթին մէջ ու այդ սուրճի գաւաթին մէջ մէյ մէկ կաթիլ արցունք պիտի թափէք. առանց այդ պայմանին՝ Ձեր առնելիք կինը մասամբ մը պիտի ըլլար, ու հազիւ վերջին ձեռքը վրան դրած ըլլայիք, խոռը կամ լեռը պիտի վազէր...

—Կախա՛րդ է այս մարդը... եթէ... խենդ չէ...:

Դ.

Ձեռքս իրենց սրտին վրայ դրի: Եւ, յիշելով բաժանման ա՛յն մորմոքիչ վայրկեանն ուր, ծովափին վրայ, լուսնկային ու Սայլ համաստեղութեան տակ, երկու հրաշագեղ ու տարագեղ այն ծաղկահասակ աղջիկները բանաստեղծին շնորհուած բացառիկ ժամադրութեան մը գտնուած էին՝ գուժելու համար միանգամայն որ վերջինը պիտի ըլլար այդ ժամադրութիւնն, յիշելով այդ մահահամբոյր վայրկեանն՝ երբ դէմքս այնպիսի՝ ողբական արտայայտութիւն մը զգեցաւ որ լուսինը գոգցես աւելի դեղնեցաւ երկնակամարին վրայ, գիտեցի որ խօսակից երիտասարդներուս—դարու կամ դարավերջիկ երիտասարդնե՛ր—դէմքը բացարձակօրէն անկարեկիր մնաց ու սիրտն իր դրահը գոգցես ա՛լ աւելի կարծրացուց.

—Մենք դեռ շատ երիտասարդ ենք. արցունք կրնանք հանել... սխտո՛րով...

Երեւակայեցէք սխտոր ելած, ո՛չ սխտոր հանուած արցունքով շաղախուած կի՛նն, —ենթադրելով որ ես կարենայի՝ վայրկեան մը Աստուած եղած՝ հայթայթել խօսակիցներուս ոսկեփոխութեան գաղտնիքը կամ արարչագործութեան խմորը:

—Գծագրութի՛ւն, գծագրութի՛ւն, աղաղակեցին միաբան: Մենք կախարդութեան չենք հաւատար. գծագրութի՛ւն. գոնէ՛ թուղթի վրայ տեսնենք սա աղուոր աղջիկները...:

Ե.

Եռանկիւն մը գծեցի՝ խարիսխը վեր, գագաթին վրայ կեցած: Ճերմակ աղջկանը, որ անդրանիկն էր, դիմագիծն այնքա՛ն դիմատիպարային էր, դունչը այնքա՛ն փոքր ու յօնքերն այնքա՛ն երկայն-կլոր որ՝ իր դէմքն այդ եռանկիւնին մէջ գրեթէ պիտի կրնար կաղապարուիլ: Մեղրով լեցուն մանրամաղային խորշիկներով կազմուած բոլորաձեւ մանրադիտական փեթակներ կը թուէին իր կապոյտ ակնարկներն, որոնց նայուածքը մարդուս սիրտը կ'առնէր՝ տարապայմա՛ն անուշութենէն: Այտերը միշտ կարմիր, բայց տենդոտին հո՛ւր համբոյրի մը յառաջ բերած սըն կենդանագոյն ու հեշտագոյն կարմրութիւնն՝ որ հոգին կը հրահրէ ու համբոյրը կը դրդէ: Մորթէն հոսելու վրայ եղող կաթ մը՝ չգիտեմ ի՛նչ դաղտնի ճնշումի մը տակ հոմանէ արգիլուած բռնուած, մի՛շտ թրթռացող կասումի արգելում մը, մի՛շտ հոսելու վրայ ըլլալու պատրանքն յառաջ բերող: Ճակատը թեթեւ իմն թաւ դեղին յօնքերուն վրայ կը բարձրանար սեպաձեւ, իր սեպութեան տալով՝ ոսկեթել նուրբ հերացն անդգալի կերպով արուեստոլոր գանգուրներուն քմայածիր կարգադրման շնորհիւ՝ հմայիչ երեւոյթն ուղեղային գալարներու կամ ծովային ծիծաղոտ ծփանքներու: Ականջները միայն ժպի՛տ մըն էին՝ երաժշտութիւն հոսելու քան երաժշտութիւն լսելու համար գոգցես փթթած, թանձրախիտ մազերուն անտառակին երկու մուտքն երեւցող գեղարուեստաւլէս գալարուն ծառի կոճղի մը նման: Շրթունքը կորագիծն անստգիւտ՝ հեշտհեշտանքով մանրացող յոյժ խոշոր ակռաներու համաչափութիւն մը ցոյց կու տար, եթէ բերանը բանար՝ ձայնային թռիչ մը տարածելու համար օդոց մէջ...:

Զ.

—Ատիկայ ես կ'առնե՛մ, առանց դըրամօժիտի...

—Բայց հասակին վրայ գաղափար չը կազմեցինք. Թերեւս չափազանց երկայն է, թերեւս չափազանց կարճ է: Միայն թէ դէմքէն հասակին չափը գուշակելու կախարդական կարողութիւնն ունենայք.

—Իրաւ, ճերմակ աղջկանը հասա՛կը...

—Ես հասակ չեմ գծեր... գլուխը միայն կու տամ քեզի...

—Հա՛, սիրտը ձեզի կը պահես... բայց Թուխ աղջիկը տեսնե՛նք...:

Է.

Քառակուսի մը գծեցի այս անգամ, բայց զողացող ձեռամբ գծուած քառակուսի մը երկայն, այնքա՛ն տարտամ որ՝ երկրաչափական բոլոր ձեւերուն ալ գրեթէ կը նմանէր: Եւ ես կը զարմանամ ու յաւիտեան պիտի զարմանամ որ գրեթէ քառակուսի իր դէմքով այդ աղջիկը, երկու գեղեցիկ քոյրերուն կրտսերն, ինչպէս կախարդեց զիս: Հի՛ւանդ եմ ու հիւանդ պիտի մնամ յաւիտեան այդ կախարդանաց կախարդանքէն: Վէտ վէտ մազերը մինչեւ ծունկերուն կը հասնէին, սե՛ւ, սե՛ւ, փայլո՛ւն, փայլո՛ւն, մազի նրբութեամբ կորուած ահագին սեւ սաղի կըտոր մը, որ կը կայծկլտա՜յ՝ սեւ կատուի մ'աչուըներուն նման: Տգե՞ղ է իր դէմքը. ստորին շրթանցը մէկ ծայրը միւսը յորդած է, շրթանց համեմատութիւնն աւրուած է, շրթունքը տգեղցուցած է. տգե՛ղ, ուրիշ բառ չունի այդ մոլորական շրթունքը: Սակայն կարապնագեղ ու վարդագեղ իր քրոջ անստգիւտ շրթանցն անգամ մը կը նայիս, ու տա՛սն անգամ իր շրթանցն. երկու անգամ մեծագեղ շրթունքին, հարի՛ւր անգամ անգեղ շրթունքին: Շրթանցն ու ռնգանցը միջեւեղ մանչու պեխ մը կ'ուրուագրուի: Երբ մտահոգութիւն մ'ունենայ, երբ միտքը կէտի մը վրայ յառէ աղջիկը, աչուրները կը շլին. տգե՞ղ է այդ դէմքը. երբեք պակասութիւն եղա՛ւ...: Այլ անունը տո՛ւր, յանուն հօրը, ու սյն աչքերն անո՛ւնկ նայուածք մը կը նետեն քեզի որ երկնից բարձունքէն անդունդ խորերն իջնող փայլակին տարածութիւնն ունի ու կը ղիմէ սլացիկ իր փայլով ու կ'այրէ հոգիդ իր հրով — հանքածուխի, գոհոլի, քարիւղի, սըրոյ հոգիի բո՛րբ հուր մը, — կ'այրէ հոգիդ ու մարմինդ յաւիտեա՛ն, յաւիտեա՛ն: Թարթիչներուն, սեւ երկայն թարթիչներուն թարթափմամբ ամբողջ հորիզոնին վրայ՝ թուխ ստուերներու կամարներ կը յօրինեն ու կը ցանէ, վարդագոյն ներկանելով միանգամայն ստուերներն իր անհաղորդելի ժպտին քմայաշխարհ թախանձայութեամբ: Երբ այնքա՛ն իր համակրանքը ստացած ես որ կը թոյլատրէ վեր առնել խոպոպիքներն ու դիտել ճակատը, ո՛հ, նոյն իսկ հանճա՛րը կը թուի թէ կը մարմնանայ կը պարզուի այդ ճակտին վրայ. այնքա՛ն բարձր, այնքա՛ն բարեձեւ, այնքա՛ն լայնատարր ու փափկափայլ է ճակատն այդ Թուխ, այդ ամենագեղ, այդ ամենատգեղ աղջկան, որուն նման փնտռել աշխարհք չէ, քանի որ աշխարհս աշխարհք է...:

Ը.

Ընթերցողներս աղէկ վայրկենէն չը յուզելու համար...:

Եղոռա՛կ, այդ աղջիկներուն առաջինը... ծովամոյն եղաւ. իսկ երկրորդն... անձնասպան՝ հօրաժառն...:

Թ.

Սանդուխտ սրբու զաւակ մ'ունեցաւ, զոր փորչայ չէր ուզեր հանել՝ երբ քիչ մը մեծնայ, որովհետեւ համբոյրներով մանկան երեսը կը մաշեցնէին անհամար ծանօթներ՝ որոնք տասուխ ձեռքն բռնած կը հանդըպէին — Սանդուխտին՝ սրբու մանուկ եղած և ինքզինքը գերազանցած: Մօսուլէն Փէնէկ կ'ունենէին մեկուկով. փոքրիկ Տիրանը ծովային քուշուն մը ըրելու համար եկին դարձած ատեն՝ ծովը ինկաւ: Մայրը եռեւէն նետուեցաւ: Ու... ծովին ղիկինն հանուեցաւ: Տիրան հինգ տարեկան էր և Սանդուխտ քսանհինգ տարեկան...:

Ժ.

Սաթենիկ... ա՛յն կանխերէն էր, որոնք այս աշխարհիս վրայ չեն կրնար ապբիլ. կա՛մ իրենց հմայքին անդիմադրելի զօրութեան պատճառաւ կա՛մ մարդոց ընդհանրապէս կոշտութեան ու վայրագութեան պատճառաւ։

Միշտ ուղեւորութիւն կ'երազէր. կը յուսար որ աշխարհէ աշխարհ երթալով՝ ուր ուրեմն պիտի կարենար գտնել աշխա՛րհ մը, ուր մարդիկ առ հասարակ իրեն չափ փափուկ սիրտ, իրեն չափ բարձր դաստիարակութիւն ունենային, և ուր գինքն երջանիկ ընելու՝ մեղրալուսինը մինչեւ գերեզման երկարաձգելու կարող գերընտիր էակի մը հանդիպէր։

Այլ բաղդը չը ներեց իրեն երկու նեղուցներուն և ո՛չ մէկէն դուրս ելնել։

Մի՛ս մինակ մնաց տունին մէջ, մի՛ս մինա՛կ մնաց աշխարհի մէջ...։

Ու գիշեր մը... բացաւ ինքը նեղո՛ւցը, նեղ հորին բերանը...։

ԺԱ.

Գիշերախառն յարուցեալ...։ Սաղմոսերգուն կէս գիշերուն արթնցած էր երկինքը դիտելու և Աստուած փառաբանելու համար. բազո՛ւմ կէս գիշերներ Սաթինիկ ելած էր անկողնէն՝ դիտել երկինքն ու հարցնել Երկնաւորին երկնի ու երկրի առեղծուածը. Երկինքէն լոյսը կը հոսէր, ու լեռներէն կը հոսէր լռութիւնը. ո՞ւր էին այն ժամանակները, ուր լերանց կատարը կ'իջնէր Աստուած և ամպերուն մէջ՝ փայլատակմանց մէջտեղ՝ կ'ընդերեւէր ու կը խօսէր։

Կէս գիշերուն ելաւ Սաթինիկ, ո՛չ այլեւս հարցնելու կամ հարցաքննելու համար զԱստուած կենաց և աշխարհաց առեղծուածին վրայ, այլ լոկ վա՛խ... վախճան տալու համար կեանքին, որ ինքնին ամենէն քաղցր բանն է և որ ամենէն դառնը կը դառնայ՝ մարդոց գիտակից ու բնութեան անգիտակից չարութեանը շնորհիւ, — թերեւս անգիտակից մարդկան ու բնութեան ալ չարութիւնն՝ որ կ'ապականէ բնական ու բարոյական աշխարհը...։

ԺԲ.

Սակայն առեղծուածն, ու թերեւս ամենէն աւելի միտք ու հոգի չարչարող առեղծուածն ինքը չէ՞ր, Սաթինիկը, իր գեղն, իր ստեղծուածքը, իր մարմինն, իր հոգեակը...։

Սաթինիկը տեսնողները — գինքը ճանչցողներուն համար իր անունը Վհուկ էր, — Վհուկը տեսնողները բոլո՛ր, որոնք բոլորն ալ հիւա՛նդ են և անհնար է որ հիւանդ չմնան յաւիտեան իր բարձրօրէն կախարդիչ ու գերազանցօրէն խռովիչ գեղեցկութենէն, կը մտածեն... թէ այդ աղջիկը չէ՞ր կրնար ապրիլ այս աշխարհի վրայ։

Ու... սեւ հորէն հանելով սե՛ւ հողը դրին — ի՛նչ որ սեւ հող կ'ըսուի — Սաթինիկը, քսա՛ն տարեկան։ Շատ իսկ ապրած չէ՞ր...։

Բաց դաշնակին նօտակալին վրայ՝ վերջին երեսին վրայ բաց՝ գտնուեցաւ Շօբէնի Մահախայլերգը. Զի մի զոյգ դրացիք արթննան ու թերեւս սեւ խորհուրդին գործադրութեանն արգելք ըլլան, մատներն առանց ստեղնաշարին հպելու՝ ծայրէ ծայր անցած էր դաշնակին վրայ Շօբէնի Մահուան քայլերգը...։

Հորին բերանը բուքամ մը մազ գըտնուեցաւ ճե՛պ ճերմակ։ Մէ՛կ ճերմակ թել չունէր Սաթինիկ, աղջի գիշեր։

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին անցեալ շաբաթ օրուան նիստին մէջ Պ. Ուոլքոթ ճառ մը արտասանելով ըսաւ.

«Պարտականութիւն մը յանձն առինք ծովերէն անդին գտնուող մեր եղբայրներուն նկատմամբ։ Պատերազմին ատեն վայելեցինք անոնց բարոյական թանկագին աջակցութիւնը և անոնց ճարտար դիւանագէտներու ազդեցութիւնը։ Առանց Անգլիոյ, վերջին պատերազմին մէջ պիտի չյաջողէինք և ամերիկեան դրօշը այնչափ բարձր պիտի չի ծածանէր այսօր։ Եւրոպական տէրութեանց մէջ միակ բարեկամ մը ունինք, այն է Մեծն Բրիտանիա։ Միւս ազգերը քինախնդիր ցանկութեամբ մը կը սպասեն որ ձախողուածք մը ունենանք։»

Ծերակուտական Պ. Մորկան ալ սպանեւամերիկեան հաշտութեան դաշնագրին ի նպաստ խօսելով, յայտարարեց հանրապետականներուն թէ իրենց ընդդիմութիւնը եթէ շարունակեն, հայրենիքին կործանմանը պատճառ պիտի ըլլան։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Աւասիկ նորագոյն տեղեկութիւններ Ամերիկացիներուն և Փիլիպպեանց բնիկներուն անցած շաբաթ օրուան ճակատամարտին վրայ.

Զօրավար Օթիսի սպայակոյտը երկուշաբթի օրուան թուականով սա հեռագիրը ստացաւ յառաջապահներու հրամանատարէն. — «Այս առտու կանուխ սկսաւ ճակատամարտը և տակաւին կը շարունակէ։ Բազմաթիւ կորուստ կայ։ Մեր դիրքը ամէն տեսակէտներով նպաստաւոր է։»

Զօրավար Օթիս հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Ուաշինկթըն.

«Մեր մայուն գիծերը հաստատեցինք քաղքէն՝ դուրս. ապստամբները ետ մղեցինք. մեր զինուորները դիւցազնական քաջութիւն ցոյց տուին։ Մանիլայի մէջ ու շրջակայքը կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։»

Զօրավարը յետոյ սա հեռագիրը ղրկեց.

«Ապստամբները, շաբաթ իրիկուն ժամ 8.45ին (Ը. Ե.), մեծ թուով յարձակեցան մեր վրայ. գիշերն ալ քանի անգամ կրկնեցին յարձակումները։ Առտուան ժամ 4ին մեր բոլոր գիծերը կը կռուէին։ Թշնամիին բոլոր յարձակումները ետ մղուեցան։ Երբ առտու եղաւ, կը յառաջանայինք և ապստամբները ետ կը մղէինք այն գիծերուն ետին զորս նախապէս գրաւած էին։ Կը տիրէինք քանի մը գիւղերու և ամրութիւններու։ Ապստամբները բազմաթիւ վիրաւոր ու մեռեալ ունեցան։ Մեր կորուստն է 175 հոգի, որոնց շատ քիչերը մեռած են։ Մեր զինուորները սքանչելի կերպով կռուեցան։ Նաւաբաժնին կողմէ թշնամիին հողերուն վրայ կատարուած յարձակումը շքեղ եղաւ։ Անցեալ ամսուն ապստամբները ձեռք անցուցած էին Մուզէրեան բազմաթիւ հրացան, քանի մը դաշտային թնդանօթ, արագաձգութեան թնդանօթներ և ռազմամթերք։»

— Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն Մօրնինկ Բոսթի.

Նիւ Եորք Սընի Մանիլայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ամերիկացիները ունեցեր են 28 մեռեալ և 200 վիրաւոր։ Ոստիկանական լաւ միջոցներու շնորհիւ Մանիլայի քաղքին մէջ խառնակութիւն չէ ծագեր. բայց փողոցներուն մէջ բնիկները յարձակեր են ամերիկացի քանի մը սպաներու և զինուորներու վրայ։ Ամերիկացիները Մանիլայի մէջ շատ մարդեր գերի բռներ են։ Փիլիպպեանց բնիկները հազարաւոր մարդ կորսնցուցած են։ Ամերիկացիները իմացած ըլլալով որ յարձակում մը տեղի պիտի ունենայ, արդէն պատրաստուած էին։ Ակուինալտոյի անձնական քարտուղարը ձերբակալուեր է Մանիլայի մէջ։ Քաղքին մէջ անդորրութիւնը վերահաստատուած է։ Հարիւրաւոր վիրաւորեալ բնիկներ կը դարմանուին ամերիկեան հիւանդանոցներուն մէջ։

ՍՊԱՆԻԱ. — Լիպերալ յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Սպանիա չի կրնար մեկուսացած մնալ և աւելի օգտակար է որ դաշնակցութեան մը մէջ մտնէ։

— Սպանիոյ ելմտական նախարարը ծանուցեր է նախարարաց Խորհուրդին թէ պատրաստած է ելմտական վերակազմութեան համար ծրագիր մը որ Խորհրդարանին նստաշրջանի բացման նախընթաց օրը, փետր. 19ին, պիտի ներկայացնէ դահլիճին։

— Սպանիա տակաւին ինը հազար զինուոր ունի Քուպայի մէջ։ Քամբէլլանօ զօրավարը հրաման ստացեր է Քուպա մնալ, մինչեւ որ սպանիացի բոլոր զօրքերը հեռանան անկէ։

— Քորէսփօնտէնսիա կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը քանի մը օր առաջ նամակ մը ստացեր է Ճիպրալթարի սպանիական հիւպատոսէն թէ որուն պարունակութենէն կ'երեւայ թէ Անգլիոյ հետ դժուարութիւն մը ծագելու հաւանականութիւն չկայ։ Սպանիական հիւպատոսը բարեկամական յարաբերութիւններ ունի Ճիպրալթարի անգլիական իշխանութիւններուն հետ։ Ասոնք ծանուցեր են թէ անգլիացիները պիտի վերսկսին իրենց պտոյտներուն՝ սպանիական հողի վրայ։ Հիւպատոսը կը հերքէ այն լուրը թէ անգլիական զօրքերը շարժման վիճակի մէջ գտնուած ըլլան և թէ Ճիպրալթարի պահակազօրքերուն թիւն ալ աւելցած ըլլայ։ Եղած զինուորական շարժումին պատճառն է Ճիպրալթարի ու Մալթայի պահակազօրքերուն փոփոխութիւնը։

ՏՐԷՅՖիՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Ֆրանսացի 14 երեսփոխաններ, որոնց մէջ քանի մը նախկին նախարարներ կան, կառավարութեան ուղղեալ կոչում մը հրատարակելով, խստիւ կը դատապարտեն կառավարութեան օրինագիծը՝ վերադատումի խնդրին համար։ Այդ օրինագիծը հարուած մը կը նկատեն երկրին դատական բարձրագոյն իշխանութեան, որ յարգուած արդարութեան մը պէտք ունի զօրաւոր բանակի մը պէս։ Այդ երեսփոխանները կը հրաւիրեն հանրապետականները միանալ այն համախմբումին դէմ որ յարձակում մը կը պատրաստէ հանրապետութեան դէմ։

— Բարիզի թերթերը կը հրատարակեն վճռաբեկ ատեանին Ա. նախագահ Պ. Մազոյի քննութեան տեղեկագիրը, որ բացարձակապէս կ'ապացուցանէ Պ. Պ. Պառի ու Լէօվի կողմնակցութիւնը։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Իտալիոյ ծերակոյտը կը վիճաբանի Ֆրանքօ-իտալեան առեւտրական դաշնագրին վերաբերեալ օրինագիծին վրայ։ Ծերակուտական Պ. Պ. Ֆինչի Կարէլլի, Էրնեսթօ Տէ-Անճէլի, Էմիլիօ Վիսքոնթի-Վէնոսթա, Սթանիլաօ Քանիծարօ և Բասլօ տի Քամբորէալէ իշխանը նպաստաւոր խօսեցան այդ համաձայնութեան։ Պ. Քանիծարօ և Քամբորէալէ իշխանը միեւնոյն ատեն շեշտեցին Երրեակ Դաշնակցութեան քաղաքականութիւնը պահելու պէտքը որ խաղաղութեան բարիքները ապահովելով հանդերձ, թոյլ կու տայ խնամք տանելու ազգային տնտեսական կացութեան զգացմանը։ Վիճաբանութիւնը յետաձգուած է։

Ծերակոյտին դաշնագիրներու յանձնաժողովին տեղեկագիրը, որ հրատարակուած է, կ'ըսէ թէ այս փոխադարձ պայմանադրութեան մէջ կ'երեւան երկու կառավարութիւններու հաստատ յառաջադրութիւնները վերահաստատելու համակրութեան բարեբեր ու փրկարար հոսանքը և բարեկամական յարաբերութիւնները երկու ժողովուրդներու՝ որոնց վրայ բնութիւնը, պատմութիւնը և շահերը նշանակած են ամենամեծ դրոշմ մը՝ նկարագրի և քաղաքակրթութեան նոյնութեան։ Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ ըսելով որ համաձայնութեան գլխաւոր արժանիքն է սա պարագան թէ առաջին քայլը կ'առնուի առեւտրական զարգացման բեղուն ճամբուն մէջ, ինչ որ աւելի քիչ առաջ յիմարութիւն մը պիտի ըլլար յուսալ։

— Ծերակուտական Տիլիճէնթի Սէճոլօի մէջ կարեւոր յօդուած մը հրատարակեց ֆրանքօ-իտալեան առեւտրական դաշնադրութեան վրայ, որ, կ'ըսէ, կը փակէ երկու ժողովուրդներու միջեւ եղած կեղծ ատելութեան տգեղ կատակերգութիւնը, մինչդեռ այդ երկու ժողովուրդները կոչուած են իրարու օգնել ի գիրար լրացընել ամէն բանի մէջ։ Այդ ատելութիւնը, կը յարէ, իշխանութեան հասած հին յեղաշրջական մը կազմակերպած է, չար նախանձի միացած մեծամոլութեան հետեւանքով։ Պ. Տիլիճէնթի կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի հետ առեւտրական յարաբերութեանց խզումը Ֆրանսայէն աւելի Իտալիոյ առեւտրական շահերուն վնասեց և թէ Իտալիոյ տնտեսական ձախողուածին առաջին պատճառը եղաւ այն մաքսային դրութիւնը որ նուիրագործուեցաւ Ֆրիտրիխսրուհէի տեսակցութենէն ետքը։

ՍԱՔՍ-ՔՈՊՈՒՐԿ-ԿՈԹԱՅԻ Ալֆրէտ իշխանին յուղարկաւորութիւնը չորեքշաբթի օրը տեղի ունեցաւ Քէրանի մէջ։ Ներկայ էին հանգուցեալին հայրը Սաքս-Քոպուրկ-Կոթայի դուքսը և Հէսի մեծ-դուքսը։ Աւստրիոյ կայսեր կողմէ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան Թիրոլի և Վորալպերկի կառավարիչ Մերվէլտ կոմսը ինչպէս նաեւ Գ. կարգի զօրավար մը, հետեւակ զօրքերու վաշտ մը՝ նուագածուներու խումբով զինուորական պատիւներ ընծայեց։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը մարմինը զինուորական թափորով փոխադրուեցաւ երկաթուղիի կայանը։ Սաքս-Քոպուրկ-Կոթայի և Հէսի դուքսերը հետիոտն դագաղին հետեւեցան մինչեւ կայարան, որ մէկ ժամու ճամբայ է։ Թափորին անցած տեղերուն երկու կողմը ժողովուրդի խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Երկու դուքսերը յետոյ դագաղին հետ Կոթա ուղեւորեցան։

— Աւստրիոյ արքունիքը վեց օր սուգ պիտի բռնէ Ալֆրէտ իշխանին մահուան առթիւ։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն հինգշաբթի օրուան թուականով թէ նոր դահլիճը պիտի չընդունի արեւելեան երկաթուղիի Ընկերութեան հետ կնքուած պայմանադրութիւնը և փոխառութեան սակերու միացման կարգադրութիւնը։ Նախարարները քանի մը օրէն վերջնական որոշում մը պիտի տան այս մասին։

— Ֆէրտինանտ իշխանը Աղեքսանդր պատուանշանի մեծ խաչը նուիրեց Լէոփոլտ-Սալվաթոր արքիդուքսին որ Աւստրիոյ կայսեր կողմէ Սոֆիա երթալով ներկայ գտնուած էր իշխանուհիին յուղարկաւորութեան։ Իշխանը նոյն պատուանշանը տուաւ Ցարին ներկայացուցիչ Պօլբիքօվ զօրավարին։ Միւս ներկայացուցիչներուն ալ պատուանշաններ արուեցան։

— Պատերազմական նախկին նախարար Իվանով գնդապետը հետեւակ զօրքերուն երկրորդ քննիչ կարգուեցաւ։ Վինարով գնդապետն ալ պետ ընդհանուր սպայակոյտին։

— Զրոյց կայ թէ Սթամպուլովի սպանութեան դատին վերաքննութիւնն ծանր խնդիրներ երեւան պիտի հանէ։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ կը հեռագրեն թէ Լէոբոլտ-Սալվաթոր արքիդուքսը և Միլան նախկին թագաւորը հինգշաբթի օրը երբ Պէլկրատ ժամներ են, կայարանին մէջ ընդունուեր են Աղեքսանդր թագաւորին և նախարարներուն կողմէ։ Նոյն իրիկունը արքայական պալատին մէջ սեղան մը տրուեր է ի պատիւ արքիդուքսին որ քիչ ետքը Վիէննա ուղեւորեր է։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը գրաւեր է Պուասոն լրտեսին պայուսակը, որ կարեւոր պաշտօնագիրներ կը պարունակէ եղեր։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Ծանուցուեցաւ թէ չինական կառավարութիւնը 30,000 տոլարի հատուցում մը բրած է սպանեալ Ֆլէմինկ միսիոնարին ընտանիքին։ Այդ ոճրին իբրեւ հեղինակ ամբաստանուած երկու անձեր գլխատուեր և քանի մը պաշտօնեաներ ալ աստիճանազուրկ եղեր ու աքսորուեր են։

— Շանկայի մէջ օտար ստացուածքները ընդարձակելու բանակցութիւնները կը շարունակուին. կը կարծուի թէ այս խնդիրը պիտի կարգադրուի երբ վերադառնայ Շանկայի փոխարքան՝ որ գացած է խորհրդակցելու Նանքինի փոխարքային հետ։ Երկաթուղիներու հրաժարեալ վերատեսուչ Հու, որ կը հարցաքննուի, յիշատակագիր մը մատուցանելով կայսեր, ջրեց իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնները։

ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Նովոսթի խօսելով այն յայտարարութեանց վրայ որոնք Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ վերջերս եղան արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ, կը հակառակի Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դաշնակցութեան՝ Անգլիոյ հետ, սակայն կը հաւանի այդ երեք տէրութեանց մէջ մերձեցում մը առաջ բերելու ձգտումին, ինչ որ անոնց շահերուն նպաստաւոր կրնայ ըլլալ։ «Եւրոպական տէրութեանց արդի համախմբումները, կ'ըսէ Նովոսթի, բաւական կ'երաշխաւորեն քաղաքական հաւասարակշռութիւնը, մինչդեռ այդ համախմբումը փոփոխելու ո և է ձեռնարկ, ընդհակառակը վտանգաւոր կռիւներու պատճառ պիտի ըլլայ։»

ՄԱՀ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻԻՆ. — Ֆիլիպպէէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանը նոյն օրը հոն ժամներ է իշխանուհիին մարմինը Սէն-Լուի եկեղեցին փոխադրուելուն ներկայ գտնուելու համար։ Իշխանին կ'ընկերանային Քօպուրկի Ֆիլիփ իշխանը և Պաւիէրայի Սիկֆրիտ իշխանը։ Պուլկարիոյ իշխանին կը հետեւէին նաեւ բոլոր նախարարները։ Սէն-Լուի եկեղեցին մէջ յուղարկաւորութիւնը շատ փառաւոր եղեր է։ Թափորը օրթոտոքս եկեղեցիին առջեւէն անցնելու միջոցին, ինչպէս Սոֆիայի մէջ ալ եղած էր, օրթոտոքս կղերը մեռելական աղօթք կարդացեր է դագաղին վրայ։ Այս արարողութիւնը շատ խոր տպաւորութիւն մը գործեր է ներկաներուն վրայ։ Ֆէրտինանտ իշխանը, մասնաւոր կառախումբով, իրիկուան Սոֆիա վերադարձեր է։ Չըրբանի կայարանին մէջ իշխանին կառախումբը հանդիպեր է Շաքիր փաշայի գտնուած կառախումբին։ Երկու կառախումբերը բաւական ատեն այդ կայարանին մէջ կենալով իշխանը ու Շաքիր փաշա տեսակցութիւն մը ունեցեր են։

— Բարիզի Մատլէնի եկեղեցիին մէջ Մառի Լուիզ իշխանուհիին համար կատարուած հոգեհանգիստին ներկայ գտնուեր են Հանրապետութեան նախագահին կինը ու աղջիկը, Շառթրի դուքսը, Օռլէանի Հանրի իշխանը, Ծերակոյտին նախագահ Պ. Լուպէ, նախարարապետ Պ. Տիւբիւի, նախարարներու մեծ մասը ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Հանրի Պրիսոն ու Մէլին, զօրավարներ ու դեսպաններ։

— Սոֆիայէն կը գրեն փետր. 8 թուականով.

Այս առտուընէ ի վեր ամբողջ քաղաքը ոտքի վրայ է։ Փողոցներուն մէջ խուռն բազմութիւն կայ. գաւառներէն հազարաւոր անձեր հասած են։ Մեռելական թափորը ճամբայ ելաւ կէսօրէն երկու ժամ առաջ։ Առտուան ժամ ութէն սկսեալ արդէն զինուորներ կեցած էին թափորին անցնելիք տեղերը։ Ժամ 9ին օտար արքունիքներու և կառավարութեանց ներկայացուցիչները, հիւպատոսական մարմինը, նախարարները, Սօպրանիէին դիւանը ու պատգամաւորութիւնը և քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարները հաւաքուեցան իշխանին բնակարանին մէջ։ Ժամ 9 ու կէսին Ֆէրտինանտ իշխանը, իշխանական գերդաստանը, օտար արքունիքներու ներկայացուցիչները և ուրիշներ ներկայ գտնուեցան դագաղին փոխադրութեանը։ Սոֆիայի և Ֆիլիպէի կաթոլիկ արքեպիսկոպոս Տ. Մէնինի հոգեհանգիստ կարդաց։ Ժամ 10ին պատերազմական նախարարը, զինուորական հրամատարները եւ սպաները այն հեծելազունդերուն՝ որոնց պատուակալ գնդապետն էր իշխանուհին, դագաղը տարին մեռելակիր կառքը։ Հետեւակներու և հեծեալ զօրքերու գումարտակներ զինուորական պատիւներ կ'ընծայէին։ Թնդանօթի քսանըմէկ հարուած ծանուցին թափորին ճամբայ ելլելը։ Հինգ վայրկեանը անգամ մը թընդանօթ մը կ'արձակուէր. բոլոր եկեղեցիներու զանգակները կը հնչէին։ Իշխանական բնակարանէն մինչեւ լատին եկեղեցին երկու կարգի վրայ զինուորներ կեցած էին։ Թափորը Աղեքսանդր հրապարակէն, Թրքօմվքա փողոցէն, Տօնտուքով ծառուղիէն, Սվէթի-Քրալ հրապարակէն և Քլէմէնթին ու Լավրէ փողոցներէն անցաւ հետեւեալ կարգով.

Ամէնէն առաջ կ'երթար ոստիկանապետը ձի հեծած, հեծեալ ոստիկան-զինուորներ. պահակազօրքերու հրամանատարը՝ իր թիկնապահներով ու սպայակոյտով, ամէնքն ալ հեծեալ. զինուորական վարժարանին աշակերտները. հեծեալ, հետեւակ ու թնդանօթաձիգ զօրքերու գումարտակներ. Սոֆիայի արհեստապետութիւնները. զինուորական ու քաղաքային պատգամաւորութիւններ. իշխանական պահակազօրքերու նուագածուները. ծաղկեփունջեր ու պսակներ կրող կառքերը, հեծելազօրքերու այն գունդերը որոնց պատուակալ գնդապետն էր իշխանուհին. արտաքին գործոց նախարարութեան արարողապետը. խաչակիր քահանաները. իշխանական բնակարանին պաշտօնատարները, իշխանուհիին սպասաւորները և անոնցմէ ալ ետքը իշխանական բնակարանին հրամանատարը. յետոյ մեռելակիր կառքը. Դագաղին ծայրերը բռնած էին նախարարապետը, Սօպրանիէին նախագահը և չորս նախարար։ Մեռելակիր դագաղին ետեւէն կ'երթար իշխանը՝ իր թիկնապահներով. իշխանական գերդաստանին անդամները, օտար արքունիքներու ներկայացուցիչները, հիւպատոսական մարմինը, նախարարները, Աղեքսանդր պատուանշանի մեծ խաչը ունեցողները, օտար իշխաններու հետեւորդները, սպայակոյտի պետը, իշխանական բնակարանին բարձրաստիճան պաշտօնատարները, նախկին նախարարները, Սօպրանիէին դեր-նախագահները, Վճռաբեկ ինչպէս նաեւ հաշուակալութեանց ատեաններու նախագահները, զինուորական հրամանատարները, կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, համալսարանի ուսուցիչները, ազգային դրամատան տնօրէնը, քաղաքապետութեան Խորհրդին անդամները, կրօնական համայնքներու ներկայացուցիչները և սպահեստի սպաները։ Ամէնէն ետքը կուգային հեծելազօրքերու և թնդանօթաձիգ զօրքերու խումբեր։ Թափորը երբ եկեղեցիին առջեւ հասաւ, զօրքերու գումարտակ մը զինուորական պատիւներ ընծայեց։ Իշխանը և իր թիկնապահները դագաղը կառքէն հանելով եկեղեցի տարին։ Իշխանը, իշխանական միւս անձնաւորութիւնները և օտար արքունիքներու ներկայացուցիչները խորանին առջեւ կեցան. իսկ միւսները եկեղեցիին աջ ու ձախ կողմերը։ Մեռելական արարողութենէն ետքը իշխանը միւս անձնաւորութիւններուն հետ բնակարանը դարձաւ, որուն առջեւէն անցք մը կատարեցին զինուորները։ Դագաղը եկեղեցին մնաց՝ պահակազօրքերու հսկողութեանը տակ։ Կէսօրէն երկու ժամ ետքը իշխանական բնակարանին մէջ սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ն. Բարձրութիւնը, իշխանական գերդաստանին անդամները, օտար արքունիքներու ներկայացուցիչները և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

— ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ելմտական նախարարը մօտերս Վիէննա պիտի երթայ փոխառութեան մը համար բանակցելու։ Հին պարտքին սակերու միացումովը կատարուելիք փոխառութեան պայմանադրութիւնը ջնջուած ըլլալով, Պուլկարիա պարտաւորած է առժամանակեայ փոխառութիւն մը կնքել իր ստիպողական պէտքերուն համար։ Նախկին դահլիճը 60 միլիոն ֆր. եւրերուն պարտք թողած է, որուն 16 միլիոնին վճարման պայմանաժամը մօտեցած է։ Կ'ըսուի թէ Արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութեան հետ կնքուած պայմանադրութեան վաւերացումը մինչեւ մարտ յետաձգուեր է երկու կողմէն հաւանութեամբը։ Բայց ասոր համար Սօպրանիէին հաւանութիւնը հարկ է կ'ըսուի և հետեւաբար այդ լուրին հաւատք չ'ընծայուիր։

ԶԻՆԸՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Մօնիթօռ կ'իմանայ թէ, հակառակ շրջած զրոյցներուն, ռուս կառավարութիւնը հրաւէր ուղղեր է Վատիկանին որ ներկայացուցիչ մը ղրկէ ընդհանուր զինընկէցութեան դեսպանաժողովին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Քէօլնիշէ Զայթունկ նորէն խօսելով Ֆրանսայի և Գերմանիոյ յարաբերութեանց վրայ կ'ըսէ. «Գերմանիա չինեւճափոնական պատերազմին ատենէն ասդին, այսօր ալ պատրաստ է Ֆրանսայի հետ համընթաց քալելու Եւրոպայէն դուրս, բաւական է որ ատիկա Գերմանիոյ օգտակար ըլլայ և հակառակ չի գայ՝ Անգլիոյ համար Գերմանիոյ ունեցած նկատառումներուն։»

Պ. ՍԷՍԻԼ ՌՈՏՍ Պրիւսէլէն Վիէննա գացեր է՝ իր ուղեւորութեան արդիւնքէն խիստ գոհ մնալով։ Կ'ըսուի թէ ափրիկեան երկաթուղիին պելճիական Քոնկոյէն անցնելու մասին տակաւին ո և է որոշում չէ տրուած։

ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՎԱՐ Տիմիթրի Իվանովիչ Սվաթօբոլք Միրսքի մեռաւ Նիսի մէջ։ Լիթուանիոյ ամէնէն նշանաւոր մէկ ընտանիքին կը վերաբերէր. 18 տարեկան եղած ատեն Կովկասի մէջ իբրեւ կամաւոր զինուորական ծառայութեան մէջ մտաւ։ Խրիմու պատերազմին գտնուեցաւ Սեվաստոպոլի պաշտպանութեան գործին մասնակցելով։ Ցեռոյ Պարիաթինսքի իշխանին սպայակոյտին պետը եղաւ և բաւական աջակցեցաւ Կովկասը հանդարտեցնելու գործին։ Զօրավար Միրսքի վերջին անգամ հրամանատարն էր Խարքովի զօրքերուն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Անգլիոյ ներածութիւնները անցեալ դեկտ.ին եղան 45,332,608 անգլիական ոսկի. 1897ի դեկտ.ին 41,334,536 ոսկի էին։ Նոյն ամսուան արտածութիւնները եղան 20,975,408 ոսկի, 1897ին էին 19,320,156։ 1898ին ամբողջ ներածութեանց գումարն է 470,604,198 անգլիական ոսկի, մինչդեռ 1897ին 451,028,960 էին. արտածութիւններն ալ 1898ին՝ 233,390,792 եւ 1897ին՝ 234,219,708։ Այս հաշիւէն երեւցած տարբերութիւնը բաւական տպաւորութիւն գործած է Անգլիոյ մէջ և այս է պատճառը, կ'ըսէ Ռըվիւ Տիբլոմաթիք, որ Անգլիացիները սկսած են ուրիշ ազգերու հետ վիճաբանել՝ աշխարհի առեւտրական մեծ հրապարակներուն համար։

ՍԻԱՄԻ ԵՒ ԼԱՈՍԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ. Լաոսի կառավարական պատուիրակ Պ. Մասէ իմանալով որ Սիամցի մանտարիններ՝ զինուած բազմաթիւ անձերու հետ չէզոք երկրին վրայ կը գտնուին, հակառակ պայմանադրութեան տրամադրութեանց, անոնց դէմ գացեր է, փիղի վրայ հեծած։ Մանտարինները իրենց եղած դիտողութիւններուն մերժողական պատասխան տուեր են և չուզելով այդ տեղէն հեռանալ կրակ բըեր են Պ. Մասէի և անոր հետեւորդներուն վրայ, բայց ոչ ոք կրցեր են վիրաւորել։

ՔՈԼՈՄՊՈՍԻ ԱՃԻՒՆԸ. — Սէվիլլի մէջ կը պատրաստուին ամենաշքեղ յուղարկաւորութիւն մը կատարելու Քրիստափոր Քոլոմպոսի յիշատակին համար։ Երկրախոյզին աճիւնը Ճիրալտա մարտանաւով Քատիքսէն Սէվիլլ տարուած է։ Վերակուայի դուքսը, որ Քոլոմպոսի ընտանիքին միակ շառաւիղն է, Սէվիլլ գացեր է նախագահելու կատարուելիք հանդէսներուն։ Նշանաւոր քանդակագործ մը հիանալի դամբարան մը շինած է Սէվիլլի Մայր եկեղեցիին մէջ ուր պիտի զետեղուի Քոլոմպոսի աճիւնը։ Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին և Պապը ներկայացուցիչներ պիտի ունենան այդ հանդէսին մէջ։

ՀԱԲԷՇԻՍՏԱՆ. — Մենելիքի խորհրդականներէն ճարտարագէտ Իլկ Հաբէշիստանի մէջ մշակութեան անյարմար կարծուած հողերէն սկսեր է օգտուիլ։ Գերմանական ու զուիցերական դրութիւններու շնորհիւ մեծաքանակ բերք կ'առնէ այն կարգի հողերէն որոնք մինչեւ հիմա արօտավայրեր էին։ Երկու հարիւրէ աւելի գործաւորներ, որոնց մէջ կան Իտալացիներ ու Զուիցերացիներ, կ'աշխատին ճարտարագէտին հրամանին տակ։ Պ. Իլկ մեծ մղում տուած է նաեւ հաբէշական ծաղկեմշակութեան։

ՍԱՄՈՐԻ և հետեւորդները Սէնէկալէն ճամբայ հանուեր են դէպի Քոնկօ, ուր վերջնապէս պիտի հաստատուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Յունուար 14ին, որ Ս. Հայրապետին անուան տարեդարձն էր, Թիֆլիսի մայր եկեղեցւոյն մէջ, պատարագի արարողութենէն ետքը հայրապետական մաղթանք կատարուեր է, և հոգեւորական դասը շնորհաւորեր է Ս. Հայրապետին անուանակոչութեան տօնը։ Ն. Ս. Օծութիւնը Առաջնորդարան ելլելով, ընդուներ է հոն հայ հասարակութեան զանազան դասակարգերու, ինչպէս նաեւ պաշտօնական մարմիններու ներկայացուցիչները, որոնք եկած էին շնորհաւորական այցելութեան։

— Քաղաքական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ստեփան փաշա Ասլանեանի։

Տնտեսական Խորհուրդը կեդրոնական Սնտուկի 1899 տարւոյ ելմտացոյցը ներկայացուցած էր տեղեկագրով մը որ ինչ ինչ բացատրութիւններ կը պարունակէր։ Ժողովը յետ քննութեան՝ բարեփոխման կարօտ մէկ քանի կէտեր նշմարելով, որոշեց վերադարձնել զայն Տնտեսական Խորհուրդին որպէս զի Ժողովին կողմէ ցոյց տրուած փոփոխութիւնները կատարուելէ վերջը վերստին ներկայացուի ի հաստատութիւն։

Ժողովը Բերայի Թաղ. Խորհուրդին ատենապետ Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեանի հրաժարագիրը նկատողութեան առնելով, անընդունելի դատեց և որոշեց հրաւիրել Մամիկոնեան էֆէնտին շարունակել իր պաշտօնը։

Ասոնցմէ զատ, զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով։

— Յառաջիկայ երկշբթի Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքին անուան տօնախմբութիւնն է, որ 1898ին՝ ամրան վերջերը տօնուեցաւ, ըստ Օրացոյցի, իսկ այս տարի փետրուար 2ին կը հասնի, այնպէս որ իբր վեց ամսուան միջոցի մէջ Ն. Սրբազնութիւնը երկու անգամ տօնախմբութիւն կատարելու և շնորհաւորութիւններ ընդունելու առիթը կ'ունենայ։

— Վանայ առաջնորդական նորընտիր տեղապահ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ալանեան երէկ Քաղաքական Ժողովին ներկայանալով՝ բերանացի կերպով ալ յայտարարեց ինչ որ գրաւորապէս պատասխանած էր Ս. Պատրիարք Հօր՝ թէ Ազգ. Վարչութեան կողմէ իրեն յանձնուած հովուական այդ պաշտօնը ստանձնելու համար անհրաժեշտ է որ ընդունուին իր առաջարկութիւնները, որոնցմով միայն կարելի է իրեն արդիւնաւորապէս ի գործ դնել իրմէ խնդրուած ծառայութիւնները։ Թէեւ Ս. Նախագահն ու Ժողովականները յորդորեցին որ փութով ճամբայ ելլէ, խոստանալով կարելի եղած աջակցութիւնը նուիրել իրեն, սակայն Ալանեան Սրբազան մի առ մի թուելով ու բացատրելով դժուարութիւնները, նախապէս անոնց կարգադրութիւնը խնդրեց Ժողովէն։

— Քաղաքական Ժողովը իր երեկուան նիստին մէջ նկատողութեան առաւ գաւառային աղքատիկ վարժարաններու Խնամակալութեան կողմէ մատուցուած կարգ մը առաջարկութիւններ, որոնց մասին հարկ եղած կարգադրութիւնը թողուց իր յառաջիկայ նիստին։

— Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկոպոս Ցովակիմեան երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս եկաւ, ուր մէկ քանի օր պիտի մնայ իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար։

— Ուսումնական Խորհուրդին շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Բերա, ատենապետութեամբ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ.ի։

1. Խորհուրդը նկատելով որ մէկ քանի գաւառներու մէջ ցարդ չեն կազմուած տեղական Ուսումնական Խորհուրդներ, ըստ առաջարկութեան իր ատենապետին՝ որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ հաճի հրահանգ տալ այդ կարգի գաւառական վարչութեանց՝ կազմելու համար Ուսումնական Խորհուրդներ։

2. Կրթական Տեսուչ Յ. Փալագաշեան էֆ. ներկայացուցած ըլլալով մայրաքաղաքիս ազգային վարժարաններու տարեկան ընդհանուր վիճակացոյցը, զոր երեք տարիէ ի վեր սովորութիւն եղած է պատրաստել, Խորհուրդը որոշեց վերջին քննութիւնն մը անցընելէ ետքը հրատարակութեան տալ զայն։

3. Պիթլիսի ազգ. վարժարաններու չորս ուսուցիչները ասկէ առաջ վկայական խնդրած ըլլալով, ըստ տեղեկագրութեան Պետրոս էֆ. Կարապետեանի՝ որուն յանձնուած էր խնդրին քննութիւնը, որոշուեցաւ յանձնարարել վիճակին առաջն. տեղապահ Հօր, որպէս զի յիշեալ ուսուցիչներուն քննութիւնները՝ ըստ կազմական կանոնագրի՝ տեղւոյն վրայ կատարելով, արդիւնքը տեղեկագրէ կեդր. Ուսումնական Խորհուրդին։

4. Բաբերդի ազգ. Որբանոցի քառամսեայ վիճակացոյցին քննութեան առթիւ, զոր նոյնպէս կատարած էր Պետրոս էֆ. Կարապետեան, որոշուեցաւ հրահանգ տալ նոյն Որբանոցի վարիչ մարմնին որպէս զի այդ հաստատութեան ուսումնական մասը կազմակերպէ Ուսումն. Խորհուրդի կրթական ծրագրին համաձայն։

5. Յետ քննութեան վաւերացուց Խանճեան Հրանտ էֆ.ի յօրինած Առեւտրական Թուաբանութիւնը։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ իր յետնեալ ատենագրութեանց մէկ մասին վաւերացումովը և կրթական ուրիշ խնդիրներով։

—Կը լսենք թէ Բերայի Թաղական Խորհուրդի ատենապետ Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտիի հրաժարման պատճառներէն մէկն ալ Շիշլիի ազգ. գերեզմանատան խնդիրն է։ Կը յիշուի թէ Նախորդ Թաղական Խորհուրդին օրով, Ազգ. Վարչութեան կողմէ առանձին յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որուն յանձնուած է գերեզմանատան մատակարարութիւնը՝ Թաղ. Խորհուրդի իրաւասութենէն անկախ։ Նախորդ Թաղ. Խորհուրդին մէջ խնդիր եղած էր արդէն այս պարագան, բայց որովհետեւ այդ մարմինը առժամեայ հանգամանք մը միայն ունէր, չէր կրնար պնդել իր պահանջումին վրայ թէ Շիշլիի գերեզմանատունն ալ իր իրաւասութեան կը պատկանի։ Մամիկոնեան էֆէնտին, որ անշուշտ իր համախոհներն ունի այս պարագային մէջ, նոյն խնդիրը կը յարուցանէ հիմակ։

Քաղաքական ժողովը, ինչպէս կ'երեւայ վարչական որոշումներու հակիրճ տեղեկութենէն զոր հրատարակած ենք վերեւ, մերժեր է Բերայի Թաղ. Խորհուրդին ատենապետին հրաժարականը, ինչպէս մեր կողմէ ալ փափագ կը յայտնէինք Արեւելքի երէկուան Խմբագրականով, բայց չիմացանք տակաւին թէ այդ հրաժարականին շարժառիթ եղող կարգ մը խնդիրներուն ի՛նչ ելք տրուած է։

—Տարազ իր յունուար 17ի թուով հրատարակած է Նուպար փաշայի պատկերը և կենսագրական հակիրճ նօթեր՝ որոնցմէ կը տեղեկանանք թէ հանգուցեալ պետական մարդուն հայրը Ղարաբաղէն գաղթած է եղեր Իզմիր։

—Յունվար 16ին Ս. Հայրապետը այցելութիւն տուեր է Կովկասի կառավարչապետ իշխան Կալիցինի և տեսակցութիւն մը ունեցեր է Ն. Բարձրութեան հետ։

—Յունուար 17ի կիրակին, Ս. Հայրապետը Թիֆլիսի Մողնու Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ քարոզ խօսեր է խուռն բազմութեան ներկայութեամբ։

—Սուքիաս արքեպիսկոպոս Պարգեւեան հրաժարած է Էջմիածնայ վանքին ծախսարարութեան պաշտօնէն և իրեն յաջորդ կարգուած է Յովհաննէս եպիսկոպոս Շիրակունի։

—Յայտնի է թէ Մկրտիչ Էմին Լազարեան Ճեմարանին կտակած էր 10,000 րուպլի գումար մը՝ հայ ժողովրդական գրականութեան և ազգագրութեան վերաբերեալ հրատարակութեանց համար։ Այդ հրատարակութեանց հսկելու պաշտօնով կազմուած է Յանձնաժողով մը որուն անդամ են Լազարեան Ճեմարանի վերատեսուչը և մասնագիտական դասարաններու բրոֆէսօրները։ Այս տարուընէ պիտի սկսի հրատարակուիլ «Էմինեան ազգագրական ժողովածու» մը, որուն խմբագրութիւնը յանձնուած է Բրոֆ. Գր. Խալաթեանցի։ Ամէն տարի պիտի հրատարակուի այս ժողովածուն և, եթէ կարելի ըլլայ, աւելի յաճախ։ Հրատարակուելիք յօդուածները պիտի վերաբերին հետեւաբար հայ ազգագրութեան, հայոց հաւատքի լեզուին, բանաւոր և գրաւոր գրականութեանց արուեստներուն, ևն։ Հրատարակութիւնները պիտի ըլլան հայերէն լեզուով, պիտի կրնան նաև ռուսերէն ըլլալ, եթէ առանձին գիտական կարեւորութիւն ունենան։

—Թիֆլիզէն կը գրեն թէ Ս. Հայրապետը հաստատեր է ուսուցչական հանգստեան թոշակի ծրագիրը՝ զոր ներկայացուցած էր Ներսէսեան դպրոցի հոգաբարձութիւնը։ Այդ վաւերացուած ծրագրին համեմատ, հանգստեան թոշակ պիտի ստանան 15 տարի դպրոցին ծառայող ուսուցիչները, իսկ լիակատար թոշակ՝ 25 տարի ծառայողները։

—Նոր-Նախիջեւանի մէջ Տիկին Սոֆիա Շապոշնիկեան ձեռնարկած է կազմակերպել հայ կանանց քլիւպ մը, որուն նպատակը պիտի ըլլայ իրարու հետ յարաբերութեան դնել քաղքին Հայ կիները։ Անոնք քլիւպին մէջ պիտի կրնան թերթ կարդալ և թուղթ խաղալ։ Գաղափարը նոր է ո՛չ միայն Ռուսահայոց, հապա բովանդակ Ռուսաստանի համար ալ։

ԾԱՂԻԿ գրական և երգիծաբանական շաբաթաթերթին 30րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր։ —Տարեկան 50, վեցամս. 28 և հատը 1 ղրշ։

Դիմել առ. Մարտիրոս Տէօքմէճեան, Տնօրէն Ծաղիկի, Նորատունկեան խան Ղալաթիա։

ՏՈԳԹ. Բ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ իր վաղեմի փորձառութեամբը նախածանօթ է ժողովրդեան, մի քանի տարիներէ ի վեր երկար ուսումնասիրութիւններ կատարելէ զկնի ի Բարիզ, այժմ վերադարձած է մայրաքաղաքս, հաստատելով իր բնակութիւնը Բերա, Մէքթէպ-Պայրամ փողոց, թիւ 29 տունը, ուր ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի, և մասնաւորապէս կը դարմանէ կնոջական և ջղային ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հինգշաբթի օրերը միեւնոյն ատեն ձրի կը դարմանէ կարօտեալները։

Նաեւ յաճախորդաց դիւրութիւն ընծայելու համար, Պոլսոյ կողմը ի Գումգաբու Սու-Թէրազի փողոց 9 թիւ տունը երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը մինչեւ կէսօր հիւանդ կը դարմանէ։

Ելեկտրաբուժում իր ամէն տեսակներով, մասնաւոր քննութիւն Ռէօնթկէնեան կատարելագործեալ մեքենայով։

225 20—24

Ներքին լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Փրանսական դեսպանը ու թարգմանը, Գերմանիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդը, Ռուսիոյ դեսպանատան Բ. թարգմանը և քանի մը օտարազգիներ։ Ներկաներէն ոմանք սենեակէն Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՅՐԱՄ.—Երէկ իրիկուն լուսնի մահիկը տեսնուած չըլլալով, Ռամազան ամսոյ երեսուն օրը այսօր աւարտած կը նկատուի և վաղը կը սկսի Պայրամը որ կը տեւէ երեք օր։

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ.— Թ. Հագիգաթ կ'արտատպէ Էնտեբանտանս Պէլժի Բեդերսպուրկէն ստացած 7 փետր. թուականով հեռագիր մը թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը այս անգամ ալ Սերպիոյ ու Պուլկարիոյ նախարարութիւններուն մասնաւոր զեկոյց մը ընելով ծանուցեր է որ թէ Ռուսիոյ և թէ միւս տէրութեանց բաղձանքին հակառակողները խստիւ պիտի պատժուին։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Գոսովայի Իբէք գաւառին երեւելիները, կ'ըսէ Սէրվէթ, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, յայտարարեր են թէ բոլոր Արնաւուտ հպատակները ամենամեծ հաւատարմութեամբ կապուած են Ն. Վեհափառութեանը և Իր կայս. կառավարութեանը։ Այս յայտարարութիւնը, կը յարէ Սէրվէթ, այն հպատակութեան զգացմանց ալ գինքն է զոր բոլոր աշխարհի իսլամները կը տածեն իրենց Խալիֆային՝ Վեհ. Սուլթանին նկատմամբ. հետեւաբար, կ'ըսէ նոյն թերթը, չարամիտներու այս մասին հրատարակած սուտ ու սխալ լուրերը այս կերպով բոլորովին կը հերքուին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպան Հիւսնի փաշա, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, հրաման ստացեր է Վեհ. Սուլթանին շնորհակալութիւնները յայտնել Վեհ. Ցարին, Ռուսիոյ խաղաղասէր քաղաքականութեան և բարեկամական զգացմանց նոր ապացոյցներուն համար։

—Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպանը անցեալ օր Մուրավիէվ կոմսին հետ տեսակցելու միջոցին, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեր է թէ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները շատ հաստատուն հիմերու վրայ դրուած են։

ԿԱՅՍ. ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Վեհ. Սուլթանը հեռագիր մը ուղղելով Անգլիոյ Թագուհիին ցաւակցութիւն յայտնեց Սաքս-Քոպուրկ-Կոթայի Ալֆրէտ Իշխանին մահուանը առթիւ։ Վիքթորիա Թագուհին շնորհակալութիւն յայտնեց։ Գերմանիոյ Կայսրն ալ Վեհ. Սուլթանի ցաւակցական հեռագրին պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած երեք հարիւր ոսկի և ոչխարի միս առջի օրը Քեաղըտխանէ գիւղը ղրկուելով բաշխուեցան աղքատ ընտանիքներու, որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Գատըր Կիճէսիի հանդէսին ներկայ գտնուող զօրքերուն դրամական պարգեւ մը տըրուի, իրենց զօրանոցներուն մէջ ստացած պարէնին արժէքին համեմատութեամբ։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Պայրամի առթիւ չաքար բաշխել բոլոր զինուորներուն։

ԻՍԼԱՄ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Պուխարացի, Սըմըրղանտցի և Կովկասցի իսլամ ուխտաւորներ որոնք Հիճազ երթալու համար մայրաքաղաքս եկած են, երէկ ներկայ գտնուեցան Սէլամլըքի արարողութեան։ Վեհ. Սուլթանը Իր կայս. բարիները ուղղեց և հրամայեց որ անոնցմէ աղքատ եղողները ձրիաբար Հիճազ փոխադրուին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան երբ առջի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցաւ, արտաքին գործոց նախարարէն և արարողապետէն զատ ներկայ գտնուեցան նաեւ դեսպանատան գործակատար Պ. Պասթ և Ա. Թարգման Պ. Ռուէ։ Ունկնդրութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանը և դեսպանը գացին գահոյից դահլիճին քովը գտնուած սրահը, ուր կը սպասէին պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարները, Թահսին պէյ, Հաճի Ալի պէյ, Էտհէմ փաշա, Ֆուատ փաշա ու Իզզէթ պէյ, ինչպէս նաեւ Պ. Քոնսթանի հետեւորդները։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ըսել դեսպանին թէ Պայրամէն ետքը անգամ մըն ալ ունկնդրութիւն պիտի շնորհէ։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Պ.Պ. Շալ Քասիօ և Պօլ Մաժէօ թէ՛ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան և թէ՛ Բարիզի օսմ. դեսպանատան խնդրագիր մատուցանելով ուզեր են շինել Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին օսմ. ճիւղը։ Կ'առաջարկեն իրենք կառուցանել ու յանձնել օսմ. ճիւղը՝ կայս. կառավարութեան հսկողութեանը տակ և 30,000 ֆր. յանձնել Բարիզի Քրէտի Լիոնէին։

Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակը, որուն յանձնուած էր Պ. Եուսիֆէսի այդ նպատակաւ տուած խնդրագիրը, հաւանութիւն յայտներ եւ տեղեկագրեր է առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Խտիւիւի պարտքին հաշւոյն յունուարին կատարուած գանձումները եղած են 83,000 եգիպտական ոսկի, որով վերջին կտրոնին վճարումէն ի վեր հասոյթներու ամբողջ գումարը եղած է 1,685,000 ոսկի։ Առանձնաշնորհեալ պարտքի հաշւոյն կատարուած գանձումներու գումարն է 112,000 եգիպտական ոսկի և վերջին կտրոնին վճարումէն ի վեր ամբողջ հասոյթը եղած է 528,000 ոսկի։

—Գահիրէի մէջ Եգիպտոսի Պանքային տնօրէն Սըր Էլվին Բալմըրի նախագահութեամբ Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ հողակալ օժէլներ գնելու և նպաստաւոր պայմաններու մէջ շահագործելու համար։ Ընկերութեան դրամագլուխը 110,000 անգլիական ոսկի է որ 27,000 բաժինէ կը բաղկանայ։

—Գահիրէի գերմանական ընդհ. հիւպատոսարանին հնագէտ կցորդ մը պիտի կարգուի։

—Լիխթէնշթայնի Հայնրիխ իշխանը, որ ժամանակէ մը ի վեր Եգիպտոս կը գտնուէր, Սոմալիներու ծովեզերքը ուղեւորեր է, ուր իր կարաւանին միանալով աւելի ներսերը պիտի երթայ առիւծի որսորդութեան համար։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ եկմտացոյցը քըննելու համար Պետական Խորհուրդին մատուցուած ըլլալով, այս վերջինը կարգ մը բացատրութիւններ ուզեց նոյն պաշտօնատունէն։

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ և որդին կայս. Թիկնապահ Աճէմ Ճէվատ պէյ որ Սոֆիա գացած էին Ֆէրտինանտ իշխանին ցաւակցութիւն յայտնելու, երէկ առտու մայրաքաղաքս դարձան։

ՍԵՂԱՆ.—Օսմ. Պանքայի Տնօրէններէն Պ. Ռամպէռ, առջի օրը, սեղան մը տուաւ ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթանի ի պատիւ։ Ներկայ գտնուեցաւ նաև դեսպանատան գործակատար Պ. Պասթ։

ՏՈՔԹ. ՎՈՄ որ Թէհրանի առողջապահական Խորհուրդին պատուիրակ կարգուած է, յառաջիկայ շաբթու Պարսկաստան պիտի ուղեւորի Կարմիր ծովի, Պարսից ծոցի և Պասրայի ճամբով։ Տոքթ. Վոմ երբ Պասրա ժամանէ, հոն աչքէ պիտի անցընէ նոր հաստատուելիք մաքրանոցը։

ԿՏԱԿ ՄԸ.—Զինուորական բժիշկ Անկլեաքի փաշա, որ քանի մը օր առաջ մեռաւ, կտակ մը ձգեր է։ 1500 ոսկի թողած է այն կնոջ որուն հետ կը կենակցէր, 500 ոսկի՝ իր քրոջը, տիկին Լիւսի Զալլի, 300 ոսկի՝ Գումգաբուի Ս. Քիրեաքէ եկեղեցիին, 40 ոսկի՝ նոյն տեղին վարժարաններուն, 40 ոսկի՝ տիկին Ավրամ Մուշարիի և 60 ոսկի՝ զանազան բարենպատակ գործերու։

ՀՐԵԱՅՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Հրեաներու Խախամարանին վարչական Խորհըրդին նախագահ Պօլոր էֆ. Էսքենազի հրաժարեր է, Խախամապետ Գայմագամին հետ ունեցած անհամաձայնութեանը պատճառով։ Տոքթ. Իսաք փաշա, օսմ. նաւատորմին առողջապահական ընդհ. քննիչ և Բ. Դրան Ա. Թարգմանիչ Տավիտ էֆ.ի եղբայրը, Պօլոր էֆ.ի յաջորդեր է։ Հրէայ հասարակութիւնը այս միջոցիս տագնապի մէջ է։ Սքամպուլ կը յուսայ որ Գայմագամ էֆ.ն կարենայ համաձայնութիւն գոյացնել վարչական Խորհուրդին անդամներուն միջեւ։

ՍԱՂԿԱԽՏ.—Մոնիթէօռ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Օրթագիւղի աղքատ հրեաներու բնակած թաղին մէջ ժամանակէ մը ի վեր տիրող ծաղկախտին վրայ։ Բազմաթիւ ընտանիքներ ստորերկեայ տաղաւարներու մէջ կը բնակին. փողոցները աղտեղութիւններով ծածկուած են և գարշահոտութիւնը կը նպաստէ ախտին ճարակմանը։ Բնակիչները բնաւ չեն յարգեր առողջապահական պայմանները ու կարեւորութիւն չեն տար մաքրութեան։ Կ'ըսուի թէ, կը յարէ Մոնիթէօռ, երկու ամսուան մէջ գրեթէ երկու հարիւր տղաք զոհ գացած են ծաղկախտէն. այս մահերը իմաց տրուած չեն, վասն զի տղայ մը երբ մեռնի, մեռելաթաղ մը լաթի մը մէջ փաթթելով թեւին տակ կ'առնէ և միւս ձեռքն ալ բահ ու բրիչ բռնած կը տանի կը թաղէ, առանց իմացնելու։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկաթուղիի ընկերութիւնը գանգատած էր առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ Կ. Պոլսոյ և Մուտանիայի միջեւ երթեւեկող Մախսուսէի շոգենաւերը շատ ծանր և անկանոն կերպով կ'երթան։ Նոյն նախարարութիւնը խնդիրը մատոյց Բ. Դրան որ ծանոյց ծովային նախարարութեան որ հարկ եղածը գործադրուի։

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ. — Սամոսի իշխանութեան վարչական խորհուրդին աղերսագիրը կայս. կառավարութեան կողմէ ընդունուած ըլլալով, Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամ Նիզամի պէյ Վաթի պիտի երթայ Սամոսի իշխան Սթէֆանաքի Միւսուրիւս պէյի դէմ եղած բողոքները քննելու։

ԹՂԹԱՏԱՐԱՏՈՒՆՆԵՐԸ. — Քօնսթանթինուպօլիս կ'ըսէ թէ Տրապիզոնէն, Սամսոնէն, Ամասիայէն, Կիրասոնէն և Լեմնոս կղզիէն կը բողոքեն թէ Թղթատարական պայուսակներու բացումը և ցրուելու գործողութիւնը շատ անկանոն կերպով կը կատարուին։ Նոյն թերթը ըսելով որ Թղթատարական պայուսակները Կ. Պոլսէն փոխադրելու գործողութիւնն ալ անկանոն է։ Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ԳԻՒՄՈՒՇԽԱՆԷԻ նահանգին նախորդ Տէֆթէրտար Օսման Նուրի պէյի 2200 ղրշ. յատկացուեցաւ իբրեւ անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան Տիարպէքիրի տնօրէն Մէհմէտ Րաշիտ էֆ. հանգստեան կոչուեցաւ։

—Նոյն վարչութեան Տրապիզոնի տնօրէն Թէվֆիգ պէյ միեւնոյն պաշտօնով Էրզրում փոխադրուեցաւ։

ԱՐՃԷՇԷՆ (Վան) յունուար 8 թուականով Մալումաթի կը գրեն թէ անընդհատ ձիւն կը տեղայ և ճամբաները գոցուած են։ Վանայ երեւելիներէն Ղալիպ փաշա որ իբրեւ փոխ-գայմագամ Պարկիրի գաւառակը գացած էր, այդ տեղին համար ըսուած անկանոնութիւնները բարեկարգելով, անդորրութիւնը ու ապահովութիւնը վերահաստատեր և նորէն Վան վերադարձեր է։ Պարկիրի գայմագամի փոխանորդութեան համար ուրիշ մը կարգուեր է կուսակալութեան կեդրոնէն։

—Դատական քննիչները յետ քննութեան որոշեր են պաշտօնանկ ընել Արճէշի նախնական դատարանին Ա. քարտուղար Ապտիւրրահման էֆ.ն, հարցաքննիչ դատաւորի քարտուղար Միտհաթ էֆ.ն և արձանագրիչ Մէհմէտ էֆ.ն։ Նահանգին դատական ժողովը այս որոշումը գործադրելով նոյն պաշտօններուն տեղ ուրիշներ ընտրեր է։

—Հայտէրանլը Աշիրէթի պետերէն և Համիտիէ ԺԳ. ու ԺԴ. գունդերու գերագնդապետ Մէհմէտ Սաադ և Մուսթաֆա պէյերու միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը կարգադրուեր է։

—Վանայ նահանգին ամէն կողմերուն մէջ անդորրութիւնը և հանրային առողջութիւնը կատարեալ վիճակի մէջ է։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ, կ'ըսէ Սէրվէթ, մաքսատան քարտուղարներէն Նէճմէտտին էֆ. առջի իրիկունը կօշկակարի մը տունը մտաւ և սպառնալիքով անոր կինը խաբել ուզեց, բայց ձերբակալուեցաւ։

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ընկերութեան ընդհ. քարտուղար Տոքթ. Զարզարեան էֆ. նամակով մը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ ընկերութեան արտասովոր նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի, փետրվար 3/15, յետ միջօրէի ժամ 4 ու կէսին (Ը. Ե.)։ Այս նիստը պիտի նուիրուի տարեկան գործառնութեանց տեղեկագրին ընթերցման և դիւանի ընտրութեան։

ԳՐԱՍՏՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը հրահանգ տուաւ ամէն կողմ որ գրաստները չափէն աւելի չբեռցնեն։

—Երէկ ժամ 7ին սայլ քաշող ձի մը Ֆինճանճըլարու զառ ի վերէն չկրնալով վեր ելլել, ճաթեցաւ։ Սայլին մէջ չափէն աւելի բեռ կար։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց կառապանը։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ այն անձանց որոնք կը փափագին հետեւիլ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի դասերուն, թէ այդ հաստատութեան վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ մարտ 27ին (Հ. Տ.) չարսմ օրը։ Այդ դասախօսութեանց հետեւիլ ուզողները պարտին, այդ թուականէն առաջ, իրենց խնդրագիրը ուղղել Շերամաբուծական վարժարանի Տնօրէնին, ի Պրուսա, և բացման օրը ներկայանալ։ Կը ծանուցուի նմանապէս երկրորդ տարեշրջանի աշակերտներուն որ պէտք է ներկայ գտնուին բացման օրը, 27 մարտ 8 ապրիլ 1899։

1—2 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ՎԻՇԻԻ ՋՈՒՐԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Միշտ պարսաւուած է Ֆրանսացւոց անկայունութիւնը։ Բայց այն ատեն ինչպէ՞ս բացատրել այն մեծ յաջողութիւնը՝ զոր Ֆրանսայի մէջ գտած են, երեք դարէ ի վեր, Վիշիի հռչակաւոր աղբիւրներուն՝ Սէլէսթէն, Օբիթալ և Կռանտ Կռիլլի ջուրերը։ Այս յաջողութեան պատճառը սա է որ, ստամոքսի, աղիքներու և ճարպային հիւանդութեան մէջ անժխտելի ազդութիւն մը ունին այդ ջուրերը։ Միայն թէ պէտք է աղբիւրներու անունը պահանջել, ինչպէս՝ ստամոքսի համար Օբիթալը, ճարպային հիւանդութեանց համար Կռանտ Կռիլլը և ուրիշ հիւանդութեանց համար ալ Սէլէսթէնը։

ՄՈԴԱԿԱՆ ՀՐԱՊՈՒՐԻՉԸ

Շատ անգամ խանութի մը կամ վաճառատան մը ապրանքներէն աւելի, Բիպլօներն են որ յաճախորդը իրենց կը քաշեն. անտարբեր անցորդը խանութին ճակատը կամ քովը շըլանկուած զարդարուն ցիբերէն հրապուրուած ներս կը մտնէ ո՛և է առարկայ մը կամ նիւթ մը գնելու համար։

Բոլ Զրաք Նկարչատունը, որ հաստատուած է Ղալաթիա, Տէմիր խան, 26, ամէնէն աւելի կրնայ գոհացնել այդ կարեւոր պէտքը, կը շինէ ամէն տեսակ Բիպլօներ, ոսկեզօծ և արծաթազօծ, չինկեայ, փայտէ կամ թիթեղի վրայ շատ գունագեղութեամբ նկարելով գիրեր, զարդագիրներ, քանդակներ և ցինանշաններ, հիանալի ճաշակով մը և շատ դիւրամատչելի գիներով։ Բոլ Զրաք Նկարչատունը կը պատրաստէ նաև ածխատիպ պատկերներ (գըրաֆիլէմ) ամենակատարեալ նմանութեամբ։

Դիմեցէք, ամէնէն աժանն է և ամէնէն գեղեցիկը։

Հեռագիր

ԲԱՐԻԶ, 16 փետր.— Մանիլայէն կը հեռագրեն թէ Օթիս զօրավարը վերջնագիր մը ուղղելով Փիլիպպեանց ըմբոստներուն, ծանուցեր է որ Իլօ-Իլօն փութով յանձնեն ամերիկացիներուն։

—Պարսից Շահը Նիզամ Իւստովլէի բարձր աստիճանը շնորհեց Հռոմի պարսկական նոր դեսպան Մելքոմ խանի։

—Մաքէնի հանգանակութիւնը ընդծովեայ շոգենաւի մը գնման համար, փակուեցաւ։ Ընդհ. գումարն է երեք հարիւր հազար ֆր.։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանական նոր փոխառութիւնը քանի մը անգամ ստորագրողներ եղան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պղինձի գինը նորէն 12 շիլին ինկաւ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 փետր.—Երեսփ. ժողովը այսօր սկսաւ վիճաբանիլ կառավարութեան այն օրինագիծին վրայ, որով կ'առաջարկուի փոփոխել օրինագիրքին 445րդ յօդուածը՝ վերադատումի դատավարութեան նկատմամբ։ Ունկնդիրներու սրահը լեցուն է։ Դեսպանները մեծ մասով ներկայ են։ Պ. Տէշանէլ կ'ատենապետէ։

Օրինագիծը քննող յանձնաժողովին տեղեկաբեր Պ. Ռընո-Մօռլիէռ կը պարզէ տեղեկագրին եզրակացութիւնը որով օրինագիծը կը մերժուի։ Կը յայտարարուի թէ ատիկա պարագային յարմարցուած օրէնք մըն է զոր կը պահանջեն ժողովէն, և միանգամայն վտանգաւոր գործ մը։ Մազոյի տեղեկագիրը բնաւ չէ արդարացուցած օրինագիծը. վճռաբեկ ատեանի պատժական ճիւղին դատաւորները ամէն կասկածէ վեր են և բոլորն ալ իրենց պարտքը կատարած են լրջմտութեամբ արհամարհելով յարձակումները։ Այդ դատաւորները պէտք է յարգել։ Տեղեկաբերը խնդրեց ժողովէն մերժել կառավարութեան օրինագիծը։

Դատական նախարար Պ. Լըպրէ յայտարարեց թէ օրինագիծը բնաւ հետեւանքը չէ Մազոյի քննութեան, բայց կը համապատասխանէ օրինագիրքին մէկ թերութեանը։ Նախարարապետ Պ. Տիւբիւի պաշտպանեց օրինագիծը, ըսելով որ կառավարութեան տեսակէտով պարագային յարմարցուած օրէնք մը չէ, բայց աւելի բարձր գաղափարի մը կը համապատասխանէ, այն է վերջնական վճիռին արժէքը աւելցնել, զայն արձակելու պաշտօն ունեցող դատական իշխանութիւնը մեծցընելով։ Վճռաբեկ ատեանին համագումար նիստին կողմէ տրուած վճիռ մը ամէն միտքերու վրայ պիտի ազդէ անդրդուելի ոյժով մը և վերջ պիտի տայ այն յուզումներուն և երկպառակութիւններուն որոնք երկար ատենէ ի վեր կը խռովեն երկիրը։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ այդ օրէնքը միտքերը հանդարտեցնելու համար է և եթէ Երեսփ. ժողովը չընդունի, Նախարարութիւնը պիտի հրաժարի։

Բուռն վիճաբանութենէ մը ետքը կառավարութեան օրինագիծը որ միակ յօդուածէ մը կը բաղկանայ, քուէի դրուեցաւ։ Ահաւասիկ այդ օրինագիծը.— «Պատժական օրինագիրքին 445րդ յօդուածին առաջին երկու հատուածներուն տեղ հետեւեալները դրուած են. Երբ վերադատման աղերսագիրը ընդունելի նկատուի, վճռաբեկ ատեանին պատժական ճիւղը վերադատման պահանջումին նկատմամբ որոշում պիտի տայ, եթէ խնդիրը հասուն է։ Եթէ խնդիրը հարկ եղածին չափ քըննուած չէ, պատժական ճիւղը պիտի ձեռնարկէ ուղղակի և կամ դատական ուրիշ մարմիններու միջոցաւ խնդրին էական մասին վրայ քննութեանց, և ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար ձեռք պիտի առնէ օրինական բոլոր հարկ եղած միջոցները։ Դատական այս քննութենէն ետքը, վճռաբեկ ատեանին բոլոր ճիւղերը միանալով այս մասին որոշում պիտի տան։»

Կառավարութեան այս օրինագիծը ընդունուեցաւ 216ի դէմ 332 քուէով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ամերիկեան կառավարութիւնը հեռագրեց Օթիս զօրավարին, Ակուինալտոյի հետ կռուի կերպով վարուիլ։ Ապստամբներուն վերջնագիր տըրուեցաւ Իլօ-Իլօն անմիջապէս յանձնելու համար։

Տես Դ. երես՝ Պայպըլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ

Գ. ԵՐԱՆԵԱՆ Ռ. ՄՂՔԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ Թօբալեան խան Ա. յարկ թիւ 18, 20, 22, 24 վաճառատուները։

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, աժան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուններէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։

Կանանց համար կտէֆէններ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 78—150

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Յառաջիկայ երկուշաբթի Պայրամի տօնին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Օ. Ո.	26	07
Ամենէն բարձր գին	»	26	19
Ամենէն վար գին	»	26	01
Ռումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	117	
Ամենէն բարձր գին	»	117	37
Ամենէն վար գին	»	116	37
ԲԱՑՈՒՄ 30 Յուն.			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	26	07 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	117	6 1/2
Օսմանիյէ		427	—
Ռէժի		277	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹԹմ.		5	28
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	4	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Դրամուէյ բաժնեթ.		737	—
» ժուիսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	469	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	299	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	465	—
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	3	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէթալիք	»	95	30
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	35
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	91 1/4
» » » չէք	»	22	74
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Փետր.			
Օսմ. Քոնս. Սէռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	24	—
Դ.) բաց.	»	23	63
) գոց.	»	23	61
Փոխառութիւն Դասապա	»	82	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ Կայս. Պանքա	»	13	—
Այտընի երկաթուղի	»	11	50
Եգիպտական Միացեալ	»	108	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ		111	18
Հելլենական 5 %	»	42	50
Մոնոբոլ Հելլենական 4 %	»	49	—
Ռանթ » 4 %	»	38	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	95	30
» նոր » 6 % 1892	»	93	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	250
Դրամազեղչ	»	3	—
ԲԱՐԻԶ, 10 Փետր.			
Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	90
) գոց.	»	23	92
» » » Բ	»	48	30
» » » Գ.	»	28	60
Օսմանիէ	»	427	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	118	75
Օսմ Ռէժի	»	277	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	589	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	90
Քրէտի Լիոնէ	»	897	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	45
Սպանիական արտաքին	»	54	10
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	175
Դրամազեղչ	»	03	—
ՊԵՐԼԻՆ, 10 Փետր.			
Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	117	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350
ՎԻԵՆՆԱ, 10 Փետր.			
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60	30
Օսմ. Ռէժի	»	127	50

LE BIOGENE DE
H. ROSALT

ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քօլայի, գօգայի, քինայի, բէրթօնի բաղադրութիւն մ'է այս, չաքարահամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած։

Մտաւոր և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս։

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 61 21—26

ԻԼԱՆ

Սաէնի Թէրագգըրվաէնի ձէնապը Բաուշչահիտէ բէյտէրլէյ Թէէսսիւս ու քիւշատ օլունմագտա օլան Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա մէրաքիզի իչուն հուլուլը Թէգարրիպ իթմիկտէ օլան 315 սէնէսի իպթիտաընտան իթիպարէն 3 սէնէ զարֆընտա հուքք ու իմալ իթտիրիլէճէք Թիւրքճէ վէ Ֆրանսըզճա մէօհրլէր իլէ գուրշուն տամղա մէնկէնէ վէ գալըպլարը վէ միւխթէլիֆ սըգլէթտէ Տէրաատէլթ մամուլաթը Թիմուր գասա վէ միւթէնէվվի գանթար չէրչիվէլէրը լաղմէ իլէ միւնագասաեա վազ օլունմուշ օլտուղունտան Թալիպ օլանլարըն 100տէ 10 Թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Եանաքը քէթխիւտալըգլարընտան մուսատտագ միւթէպէր քէֆալէթնամէլէր իլէ պերապէր կէլէճէք շուպաթը րումինին 11ինճի բէնճշէնպէ կիւնինէ գատար Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 քեանունը սանի 314 2—3

ԸՆԾԱՅ ՏՐՈՒԵԼՈՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՐՔԵՐ

Նամակներ առ երիտասարդս, երես 131 գին 5 դահեկան։

Նամակներ առ օրիորդս, երես 126 գին 5 դահեկան։

Նամակներ առ Նորապսակ ամուսինս, երես 144 գին 5 դահեկան։

Ապացոյց քրիստոնէութեան, երես 462 գին 2 դահեկան։

Ծագումն քրիստոնէութեան, երես 406 գին 5 դահեկան։

Երգեր ու եղանակներ, երես 200 գին 3 դահեկան։

Ճամբորդութիւն (պատկերազարդ), երես 532 գին 8 դահեկան։

Մեծ ճշմարտութիւններ, երես 106 գին 2 դահեկան։

Յովսեփայ պատմութիւնը, երես 154 գին 4 դահեկան։

Նամակներ առ ընտանիս, երես 248 գին 4 դահեկան։

Նամակներ առ մայրս, երես 138 գին 2 դահեկան։

Կեանք և կենցաղ, երես 132 գին 2 դահեկան։

Քրիստոնէի Հին Նուագարանը (պատկերազարդ), երես 114 գին 2½ դհկ.։

Կենդանաբանութիւն երես 283 գին 5 դահեկան։

Կը ծախուին Պայպըլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Ցինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաապահով՝ [illegible] ակռաներն մէկ նստումի կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, Նուրբ. ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible], [illegible], և [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թըմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդակներու միջոցաւ, [illegible] անզգայութիւն.

Ց. Գ. Զմեանները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաև ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառցիներ կրնան գրել իւրեանց բնակարանէն, [illegible] 1 [illegible]։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	82,500,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕԴՈՐ ՐԷՊՊԷՆ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իթալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդռ-Դամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. Նոյնպէս տարեվճարներու ետ տըրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Այլ ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. Ու. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվըրփուլ և [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Տէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Ալէբբօ շոգենաւը, նաւապետ Հէվիթսըն, Լիվըրփուլէն հոս պիտի հասնի ընդհ. վաճառքով, դէպի փետրուար 21 (Ն. Տ.)։ Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly
Ալիքաթիաթո խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

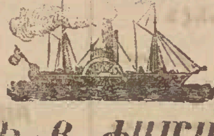

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1899 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 4էն ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՑՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօսփորէն Եկող շոգենաւեր

1 15 Ր. Ա. Գվք. Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մլր. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 30 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 30 Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
1 45 Պէյզ. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
2 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
2 45 Պէյք. Բշպճ. Ենք. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիս. Գնտլ. Վնիք. Չնկք. Պէյլ. Գզկ. Պշքթ.
3 30 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ, Վնիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ։
3 40 Եէնմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
4 45 Ր. Ա. Գվք. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
5 30 Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
7 — Ենմ, Մզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք, Ենք, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվք, Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք, Պէյքօզ Չիկ. Չակ շոգենաւին ետ պիտի հաղորդակցի
7 30 Պէյզ, Բշպ. Ենք, Գնլճ. Մրկ, Ր, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Զնք, Պէյլ, Օրթք, Գզկ, Պշկ.
8 30 Ա. Ր, Գվ, Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ Չպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 — Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Ենք. ՍԹՆ. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ Օրթ. Պշք.
9 45 Ենմ. Մզպ, Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Ենք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Զնք. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
10 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հիսար Պէպ, Արնվ. Օրթ, Պշք.

Կամուրջէն Վօսփոր Գնացող շոգենաւեր

3 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Եէնմ.
3 30 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Չպգ. Բշպ. Պէյզ.
3 40 Գապ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ, Պրգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
4 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ, Պէօյք. Մզպ, Ենմ,
5 — Գպթ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Վնք. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պէյզ,
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Ր. Ա. Գվք.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյճ Ենք. Պէյքզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
9 15 Պշք, Օրթ. Պէյլ, Արվ. Գնտ Ա. Ր. Հս. Պօյճ Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
10 5 Պէշ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպք Բշպ. Պրգ. Մզպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ԽսԹ Ենք, Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ,
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ Գնտ. Ա. Ր. Հսք Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պրգ։ Պէպէքէն Ենմ. գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյք.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս, Մրկ. ՍԹէն. Ենք. Թրպ. Պէօյ Մզպ. Եէնմահալլէ
11 35 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Գնտ. Պէպէք
1 — Պշքթ. Գզկճ. Պէյլ. Զնկ. Վնք.
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ.

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 Պշկ.
— —	7 55 Պէշիկ.	— —	8 20
— —	8 50 Եշ. Պշ.	— —	9 —
— —	9 35	— —	9 40
2 — Պէշիք.	9 45 Ֆէրպ.	2 23	10 15 Գզկ.
2 30	10 15 Պէշիկ.	3 —	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 30 Գզ.	3 30 Վօսփոր	10 40 Գզկ.
3 30	11 — Գզկ.	3 35	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 — Գապ.	11 30 Գզկ.
4	11 20	4 30	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 30 Ֆէրպօթ	11 50
5 —		5 5	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պէշիկ.	
5 30		5 45 Ֆէրպօթ	
5 50 Պէշիք.		6 15 Պշկ.	
6 15 Պէշիք.		7 — Գզկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 20 Պէյք.	— —	7 5 Պշ. Գզ.
— —	6 50 Պշքթ.	— —	7 40 Պշք.
— —	8 — Պշքթ.	— —	8 20
— —	8 45	— —	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 45	10 15
3 30	10 15	3 30 Վօսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	10 35	3 35	10 45
4 15	11 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	11 20
4 45	11 10	4 45 Պէշք.	11 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպ.	11 45	5 30 Պշ, Գզ.	11 45
5 25	12 —	5 45 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պէշիկ.		6 15 Պէշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր. է)
5 — » » բացի ուր. է
10 40 » »
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր. է
4 30 » » » բացի Ուր. է
10 10 » » Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » անտի Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Ձըր միջապատ եղած ատեն շոգենաւները [illegible]

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու և անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով կըսկըսին սնուցանել զանոնք. ՖՕՍՖԱԹԻՆը շօքօլաի նման խիստ համեղ է և քաղցրահամ և արտաքոյ կարգի սննդարար. տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն և քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն, և փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն։ Այս սննդարար ուտելիքընը՝ տղոց ոսկրները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի և միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկներուն համար յաճախադէպ եղած փորհարութենէն. մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով և անվտանգ բուսնելուն։ Հազարաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր և ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան ապագային։

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շօքօլաի և կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՖՕՍՖԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան։ Ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու և դեղավաճառներու քով կը գտնուի։

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենալ կ'ուզեն իրենց զաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանեն զանոնք։

155 40—44

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Նոյմբ. 1 (Ն. Տ.) Երեքշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	2	55
12	41	» Կէօքճէ քըրըք »	2	15
1	33	» Սապանճը բունար »	1	33
2	26	» Ալայունտ »	12	37
3	11	» Չէքիւրլէր »	11	54
4	9	» Տէօյէր »	11	2
4	36	» Ինսանիյէ »	10	20
5	—	» Համամ »	9	53
5	14	» Կազլըկէօլ համամ »	9	44
6	6	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9	13
6	41	» Պէօյիւք Զօպանլար »	8	20
7	34	» Չայ »	7	33
8	23	» Իսհագլու »	6	44
8	47	» Եասսըան »	6	15
9	16	» Աք շէհիր »	5	53
9	48	» Ազարի քէօյ »	5	15
10	30	» Զավուշճը քէօյ »	4	37
11	8	» Իլկին »	4	5
11	55	» Գատըն-Խանը »	3	13
12	48	» Սէրայ-Ինի »	2	31
1	20	» Մէյտան »	1	53
2	22	» Բունար-Պաշը »	12	48
3	—	ժմ. Գօնեա մկն.	12	—
Իրկն.			առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	12	41
1	49	» Աք Պունար »	11	54
2	35	» Ալըու Քէօյ »	11	16
3	23	» Պէյլիք Ախուր »	10	20
4	38	» Սարիքէօյ »	9	13
5	35	» Պիչէր »	8	8
6	20	» Սասըլէր »	7	23
7	—	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6	51
7	55	» Բօլաթլը »	5	59
9	17	» Մալը Քէօյ »	4	20
10	19	» Սէնճան Քէօյ »	3	6
11	12	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	2	10
Իրկն.			առտ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 326 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Առտ. ժ.	վ.	Թ. 325 խառն Իրկն. ժ.	վ.
2	35	12	50	մկն. Ալայունտ ժմ.	2	—	12	10
2	55	1	10	ժմ. Քէօթահեա մկն.	1	40	11	50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1089	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ժարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հիննու	3720	Միլօ	1037	Սոէրօ	1200
Գօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Դրսվօ	1076	Տրաքօ	1718	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիրսօ	1337	Իտալօ	1481	Քլէօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Րի[illegible]	1663	Խէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Չէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մոտէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ուղղակի Պոլիս գալու համար և ամսոյս 14ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՑՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՑԱԿԱՆ Ե ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլեայի և Պաթումի միջեւ [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Փետր. 14 Մինկրէլի Մարսիլիայէն։
» 20 Անատօլի Անատօլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ
Փետր. 15 Մինկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսիսք։
» 21 Անատօլի Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորք և ապրանք [illegible]
[illegible], ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
Թոփհանէ, քարափին վրայ

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (156)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կարկաս ցնցեց գլուխը։

—Այդպէս չէ, բաւ։

—Եթէ այդպէս չէ, աւելի գէշն ըրած է ուրեմն։

—Այո։

—Կարկա՛ս, պէտք է որ ամէն բան ըսես ինծի։ Լէօնթին ինչո՞ւ խենթեցաւ։

—Վասն զի, ինչպէս որ դուք ըսիք, սիրած մարդը թողուց զինքը. և այն մարդը Պլէռօն չէր.... Լէօնթինի պէս հրաշագեղ աղջիկ մը զայն իբրեւ սպասաւոր անգամ չէր ընդունէր իր քով։ Սիրած մարդը գեղեցիկ ու հարուստ երիտասարդ մ'էր.. մարքիզ մը որ տակաւին ողջ է։ Ես ամբողջ գիտեմ պատմութիւնը ...։ Լէօնթին Լանտէ պարկեշտ և խելօք աղջիկ մ'էր. մարքիզը չկրնալով հրապուրել զայն, դիմեց Պլէռօի, որ գնաց համոզեց խեղճ աղջիկը թէ մարքիզը կնութեան պիտի առնէր զինքը։ Օր մը, գիւղապետ մը՝ չորս վկաներու առջեւ օրինական ամուսնութիւնը կատարեց։ Կը հասկնաք, Բօլի՛ն, թէ այդ ամուսնութիւնը Պլէռօի հնարած մէկ խաղն էր. պարզապէս կեղծ էր.... թէ՛ գիւղապետն և թէ՛ վկաները մարքիզին ոսկիներովը վարձուած անպիտաններ էին։ Տարի մը չափ ժամանակ Լէօնթին Լանտէ հաւատացեր էր թէ օրինաւորապէս ամուսնացած էր. զինքը տիկին տը Բրէյլ մարքիզուհի կը կոչէին։

—Տը Բրէ՞յլ, կրկնեց մայր Լանկլօա արձագանգի մը պէս։

—Այո՛, Տը Բրէյլ, մարքիզին անունն է։

—Շարունակէ, Կարկա՛ս, շարունակէ։

—Ահաւասիկ ետքէն եղածը։ Մարքիզն ստուգիւ ամուսնացաւ ուրիշ կնոջ մը հետ օրինաւորապէս, և Պլէռօ իր վրայ առաւ երկթալ իմացընել Լէօնթինի թէ ինքը պարզապէս սիրուհին եղած էր Տը Բրէյլ մարքիզին։

Այս ամէնը երէկուան պէս կը յիշեմ։ Պլէռօ փարիզէն մեկնեցաւ, զիս ալ հետն առնելով. Մեր Սէն-Ժէռմէն երթալէն քանի մ'օր ետքն էր։ Գնացինք Պօա-լը Ռօա նստանք։ Այն փոքրիկ գիւղին մէջ կը բնակէր Լէօնթին, և Պլէռօ կ'ուզէր հսկել անոր վրայ, որպէս զի չընէր յանդուգն գործ մ'ըր, որ կրնար անհաճոյ ըլլալ մարքիզին։ Բայց Պլէռօ զարմանալի բարեբաղդութիւն մ'ունէր, ամէն բանածը կը յաջողէր։ Երբ Լէօնթին իմացաւ ճշմարտութիւնը, այսինքն կեղծ մարքիզուհի մ'ըլլալը. կրնար զայրանալ, գոչել, աղմուկ հանել, բայց ոչ. խելքը կորսնցուց։

Մայր Լանկլօա, աչերը բոցավառ, հետզհետէ աւելի կը չահագրգռուէր և ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր։

—Պլէռօ, շարունակեց Կարկաս, մարքիզին կողմէն ստակի մեծ գումար մը պիտի տար Լէօնթինի։ Երբ տեսաւ խենթենալը, պահեց ստակը։ Ետքէն ինծի այնպէս կինեցընել ուզեց թէ տարեր ետ տուեր էր Տը Բրէյլ մարքիզին. բայց ես՝ զինքը լաւ ճանչցած ըլլալով՝ չհաւատացի։

Ամէնն այս չէ, Բօլի՛ն, մտիկ ըրէք տակաւին։ Լէօնթին Լանտէ զաւակ մը ծներ էր, մանչ մը, կարծեմ... այո՛, այո՛, մանչ մը։

—Մա՛նչ մը, կրկնեց մայր Լանկլօա յուզեալ ձայնով մը, շարունակէ, Կարկաս, շարունակէ։

—Մայրը խենթենալով. հարկ կ'ըլլար տղեկին ճարը նայիլ, անհետացընել զայն...։ Պլէռօ կ'ուզէր մեռցընել... Ես չթողուցի։ Առտու մը, տըղան որրանէն վերցուց տարաւ։

—Ա՛, տարա՛ւ, գոչեց մայր Լանկլօա, ո՞ւր տարաւ, ի՞նչ ըրաւ, գիտե՞ս։

—Այո՛, որովհետեւ կը կասկածէի վրան, առանց իր գիտնալուն՝ ետեւէն գացի։ Պօա-լը Ռօայէն Մըլէօն երթալու ճամբուն վրայ բաւական յառաջացեր էինք, տեսայ որ ետեւնուս ձիաւոր մը կու գար։

Պլէռօ զայն հեռուէն տեսածին պէս, տղան ճամբուն մէկ քովը պառկեցուց. և ինքը վազեց մօտակայ անտառը մտաւ։ Ես ալ փոսի մը մէջ երեսիս վրայ պառկելով, դիտել սկսայ։

—Ա՛, ճիշդ է ըսածդ.... Ձիաւոր մարդը խեղճ տղեկին մօտը հասնելով՝ տեսաւ զայն և ձիէն վար իջաւ։

—Դուք ալ հոն եղածի պէս կը խօսիք, Բօլի՛ն։

—Տղեկը թեւերուն մէջ առաւ, և վայրկեան մը վարանելէ ետեւ՝ որոշեց տանիլ։

—Զարմանալի՛ բան, ինչպէ՞ս կը գուշակէք եղածը։

—Նորէն ձին հեծաւ, և վայրկեան մը ետքը տեսայ որ ձին դէպի Մըլէօն քշելով աներեւոյթ եղաւ, այնպէս չէ՞։

—Ճիշդ է, Բօլի՛ն. կատարելապէ՛ս ճիշդ։

—Անկէ ետեւ ոչ Պլէռօ, ոչ դուն չիմացաք տղեկին ինչ եղած ըլլալը։

—Այո՛, բնաւ չիմացանք։

Մայր Լանկլօա տնկուեցաւ սիգապանծ. աննկարագրելի ուրախութիւն մը կը փայլէր աչերուն մէջ։ Վազեց իր պահարանին քով, բացաւ և փայտէ փոքրիկ արկղի մը մէջէն նորածին տղու շապիկ մ'և քօթանակ մը հանեց։ Վայրկեան մը վրանին նայեցաւ արտասուալից աչերով, յետոյ չըթունքին տարաւ և համբուրեց խանդակաթ գորովանօք։

Կարկաս, զարմանքով կը նայէր. թերեւս կը կարծէր թէ խելքին կու գար։

—Կարկա՛ս ըսաւ անոր մօտենալով տե՛ս ասոնք. այս շապիկն ու քօթանակը կային Լէօնթին Լանտէի զաւկին վրայ այն օրն ուր Պլէռօ տարաւ ձըգեց զայն Մըլէօնի ճամբուն վրայ։ Այսօր այն տղեկը մեծցած մարդ մ'եղած է, և Անտրէ կը կոչուի։ Պիտի ըսեմ անոր թէ դուն, Բիէռ Կարկա՛ս, գթացիր անոր վրայ և չթողուցիր որ Պլէռօ խեղդմարար մեռցընէր զայն։ Պիտի ըսեմ զայս անոր, և Անտրէ ալ փոխադարձաբար կը պաշտպանէ քեզ։ Պիտի ըսեմ նաև թէ դուն յայտնեցիր ինծի անոր ծննդեան գաղտնիքը, որ մինչեւ ցայսօր անծանօթ մնացած էր։ Քեզի պիտի պարտի իր մայրը ճանչելը։ Ա՛հ, պէտք է նմանիր անոր, վասն զի կրնամ վստահութեամբ ըսել թէ հօրմէն շատ աւելի բարի է... Չես կրնար երեւակայել թէ ինչ կը զգամ այս վայրկենիս, Բիէ՛ռ Կարկաս, ուրախութենէ աւելի բան մը. զառանցանք։

Մտիկ ըրէ. դուն քու տունդ պիտի երթաս և հոն սպասես։ Շաբթուս լրանալէն առաջ կ'իմանաս ինչ որ Բօլին Լանկլօա ըրած պիտի ըլլայ քեզի համար։ Թերեւս ստակ չունիս վըրադ.... Ա՛ռ սա յիսուն ֆրանքը. առ այժմ քեզի պէտք եղածէն աւելի է։ Հիմա կրնաս երթալ։

Եւ մինչեւ դուռն ընկերացաւ անոր։

Կարկաս դուրս ելաւ առանց բառ մ'արտասանելու։ Զարմանքը լեզուն կապեր էր։

(Շարունակելի)